

ИМПУЛС 21/22.

Број 3, Унија СПРС, Фебруар, 2022.

УНИЈА
СПРС

**ЗА КОГА РАДИ
МИНИСТАРСТВО
ПРОСВЕТЕ?**

Затварање одељења и миграција, стр. 15.

**ОБРАЗОВНА СТРАТЕГИЈА
СУНОВРАТА ДО 2030.**

Шта нам доноси нова стратегија образовања, стр. 6.

**ДЕВАЛВАЦИЈА
ПРОСВЕТЕ**

Професија наставник данас, стр. 42.

ИМПУЛС 21/22.

УНИЈА
С П Р С

Број: 3

Фебруар, 2022.

Главни и одговорни уредник:

Јасна Јанковић

Технички уредник:

Марија Стошић

Редакција:

Весна Јеротијевић

Владимир Аџић

Добривоје Марјановић

Дејан Ђелић

Небојша Вуковић

Издавач:

УНИЈА СИНДИКАТА ПРОСВЕТНИХ
РАДНИКА СРБИЈЕ

адреса: Адмирала Гепрата 10/II/17,
11000 Београд

телефон: 065/3233-038, 065/3233-528

e-mail: kancelarijausprs@gmail.com

web адреса: www.unijasprs.org.rs

Штампа:

Штампарија „Дуга“ Краљево

ул.Цара Душана 8, 36 000 Краљево

Тираж: 1 000 примерака

Спонзори ТВ серијала „Просвета има реч“:

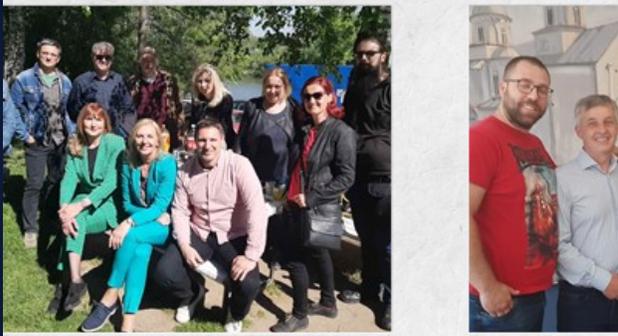
Издавачка кућа „Завод за уџбенике“,

Обилићев венац 5, 11 000 Београд

Модна кућа „PS fasion“,

Милутина Мандића 9, 32 000 Чачак

„Просвета има реч“

Када се телевизијски формат емисије „Просвета има реч“, на почетку свога емитовања, готово стидљиво појавио у медијском етру, било је више него амбициозно, очекивати да ће емисија која се бави просветним темама из угла синдикалне активности, трајати и бити гледана.

Већ седму годину заредом, аутор и водитељ емисије, Јасна Јанковић, води креативни тим, који објективно и одговорно, прича причу о образовању и проблемима са којима се образовни систем свакодневно суочава, о малим победама и великим просветним радницима.

Емисија је угостила еминентне друштвене и научне раднике, писце и уметнике, иностране представнике просветних синдиката, актуелне и бивше министре просвете, професоре и ученике. „Просвета има реч“ била је у гостима Градским одборима Уније СПРС од севера до југа Србије, од Војводине до Куршумлије. Својим гостовањима и гостима, емисија је светлошћу рефлектора осветлила примере добре праксе, привукла пажњу јавности на занемаривање просвете од стране власти, приближила синдикално деловање Уније синдиката просветних радника Србије и изазове са којима се суочавамо, гледаоцима на преко четрдесет локалних телевизијских станица.

Вођени Гетеовим правилом: „Уметничко је да ствара, а не да говори“, продукција и уредништво емисије „Просвета има реч“, започињу снимање нове сезоне током које ћемо ентеријер студија заменити екстеријером, а студио ће бити наше школе, библиотеке, кабинети, канцеларије... Дакле, начин и облик снимања мењаће се сходно приликама, али потреба за емитовањем емисије чини се да никада није била већа, с обзиром да сваки важан догађај и свака ваша прича треба да остану забележени и емитовани.

„Просвета има реч“, није само емисија, већ прича у наставцима, као у Хиљаду и једној ноћи, која настоји да пробуди синдикални бунт и да одложи погубљење просветног система, указујући на трагичну извесност која нам прети, а које смо сви свесни, јер „Просвета има реч“, говори у име свих нас.

До скорог гледања! ■

Још нам је само корона фалила

Марта 2020. један од најгорих министара у историји просвете убедио је јавност да је седење испред телевизора онлајн настава. Најгорег је заменио на годину орочени, самим тим прилично незаинтересовани министар. Шта год да га питате, о повећању зарада, платним разредима или заражавању, о томе увек одлучује неко други.

Давног септембра 1933. године један од последњих београдских хајдука, Милош Митровић, у некој својој похари, налети на младу престоничку учитељицу. Она сва уплахирана, поче да скида прстење и ланчиће, а он загрме: „Ми знамо шта радимо! Оне који истински образују нашу децу, не дирамо. Просветни радници заслужују пуну пажњу!“ Ова прича можда има везе и са модерним хајдуковањем.

У честим штрајковима које је водила Унија синдиката просветних радника Србије, а било их је више од 300 за 22 године организације, залагали смо се за просвету и све запослене. За боље зараде и достојанство. Борили се против свеопштег, некажњеног насиља, за промену планова, програма, закона, прописа, дописа. Борили се за себе и свако наше дете.

И за више од две деценије, родитељи су нас кривили да смо размажени, анкетирани пролазници су јетко коментарисали наше плате, а урбана легенда из једног штрајка комуналаца бележи да су на питање новинара зашто се буне када имају веће зараде од учитеља, спремно одговорили: „Молимо вас да нас не упоређујете са најгоре плаћенима!“

За све те деценије, политичари су лукаво хушкали обичан свет и медије и без престанка говорили како је образовање стуб друштва. Смешкао им се брк што

„Најгорег министра у историји, заменио је на годину орочени и самим тим прилично незаинтересовани. Ако га питате за повећање зарада, о томе одлучује Министарство финансија. Ако га питате за платне разреде, то ради Министарство државне управе и локалне самоуправе. Ако разговарамо о заражавању, о протоколима одлучују кризни штабови...”

наставнике нико не разуме и све мање поштује. Досадно им је било и да мисле о школама јер су своју децу слали преко. *Били су на власти и жути и плави и љубичасти и црвени, али једно им је заједничко, није их истински било брига за образовање.* Давање на кашичицу, а не улагање; монотоне флоскуле, а не разумевање; контрола система и људи, а не подршка најбољима, довели су нас у садашњу ситуацију. Основна стратегија била је – завада. Посвађали су се родитељи и наставници, ученици и учитељи, бабе и унуци, а ови сада, посвадише и два ока у глави! Дакле, (просветни) стуб нам се срушио одавно, али смо ми то видели тек током короне.

Као друштво, нисмо имали визију, нисмо имали план, нисмо имали потребу да улажемо у младе и оне који са њима раде. Лакше је било купити неку дипломицу, прибавити дисертацију, учланити се у (владајућу) партију и сваком заиста школованом... мамицу. Да, деца нам одлазе, јер су паметна и не наседају на ону стару: „Ничија није до зоре...“

А уместо зоре дошла је, за сада, непобедива корона! Ушетала нам је у живот, као да из њега никада неће изаћи. Постала је владарка наших мисли, вести, понашања, школских планова. Киднаповала нас је, без могућности откупа. И тада, баш тада, све се разданило!

Марта 2020. један од најгорих министара у историји просвете, а конкуренција је заиста јака, убедио је јавност да је седење испред телевизора онлајн настава.

Априла 2020. образовање су преузели родитељи, којима је убрзо било и јасно и доста.

Маја 2020. беше блам са дигитализацијом и пробом завршног испита, када смо схватили да немамо ни средстава, ни умеће, па чак ни солидну интернет конекцију!

Од септембра прошле, до јуна ове године фингирали смо школу. Слали материјале, глумили наставу, правили се да имамо довољно дезинфекционих средстава, мало учили, а много се нервирани и потпуно изгубили, не знајући, онако просветарски, традиционално: „Да л` смо пошли или дошли?!“ Уз

све то иду предизборни слогани да смо најбољи у Европи, да је све у савршеном реду, да настава не трпи...

Цео свет се тресе пред могућношћу да ће корона уништити просветне системе и вратити нас 100 година уназад. Да ће данас полуписмена деца сутра постати лекари, професори, инжењери, пилоти... Али Србији је све потаман!

За спајање две жице код приватника треба само да дете не буде далтониста, а и за оне који не разликују боје, има места приликом слагања артикала по величини. Робови се не буне, робови ћуте, просветни радници су они који могу направити проблем, много их је и много лају.

Да нам је за све крива пандемија, онда би се једног лепог дана она завршила и остало би нам све што смо имали пре ње. Нажалост, корона је само оголила, сљуштила, пробила коском месо... Сад се види, сад се зна оно што смо ми (изнутра) осећали одавно, учитељ-наставник-професор на последњем је месту, партијски послушници доносе (бесмислене) одлуке. Образовање нам је било и остало последња рупа на свирали, осим у свакој политичкој кампањи, ту нас ипак „за појас задену“.

Најгорег министра у историји, заменио је на годину орочени и самим тим прилично незаинтересовани. Ако га питате за повећање зарада, о томе одлучује Министарство финансија. Ако га питате за платне разреде, то ради Министарство државне управе и локалне самоуправе. Ако разговарамо о заражавању, о протоколима одлучују кризни штабови...

И данас док пребирамо по Упутству за организацију наставног процеса нове школске године, док се уверавамо да ћемо и даље носити маске, које ћемо сами куповати, били вакцинисани или не, да ће нам деца носити маске које ће им купити родитељи, јер држава ни за маске нема новца, да ли нам је крива корона? Данас када причамо о томе да сваком ђаку треба четири квадрата простора, а наших 30 ученика седи у 50 квадратних метара учионице, да ли нам је крива корона? Данас када смо измрцварене наставнике вратили да раде у крцатим одељењима, треба се искрено запитати да ли нам је корона крива за све? „Не, не деране! Криви смо ми што смо их пустили!“

Илустр. 21/22. бр.3 фебруар 2022.

Зато када видите захтеве најживастије групације просветних радника, окупљене око Уније синдиката просветних радника Србије, када их сретнете, у уторак 31. августа 2021, негде између Скупштине и Владе (или неког каснијег датума), застаните, послушајте, прихватите, подржите, оснажите, пренесите, придружите се, разумите – ми имамо само нас!

Нема ко други, драги родитељи и старатељи, да учи вашу децу. Остали смо само ми вама и ви нама!

Морамо кренути од оног хајдука с почетка, да узмемо шта је наше и не дирамо шта је туђе. Што пре то схватимо, биће лакше јер морамо кренути од почетка.

А – мањи број ученика у одељењу, за квалитетнију наставу!

Б – веће издавање за образовање!

В – једносменски рад да све стигнемо да урадимо у школи!

Г – достојанствен живот и платни разреди да се коначно види да онај ко добро ради може и да заради више.

И тако редом до Ш – шут карта политичарима!

Почиње образовна револуција: запослени + родитељи + пунолетни ђаци + заинтересовани = две трећине становништва Србије!

Има наде! Деца су још увек паметнија и боља од нас! Корона ће проћи, а тај тренутак чекајмо фокусирани да подигнемо стуб који нам се срушио!

Има наде, људи моји, довољни смо једни другима! ■

Аутор: Јасна Јанковић, председник Уније синдиката просветних радника Србије (ауторски текст, НИН, бр.3688, стр.28-29)

РЕЧ МИНИСТАРСКА, БАШ НИШТА НЕ КОШТА

*Груба шала, али не априлска.
Нацрт Закона о основама система
образовања и васпитања
предвиђао је коначно регулисање
радно-правног статуса наставника
веронауке. Иако је то годинама
био један од главних захтева Уније
синдиката просветних радника
Сбије, увођење поменутих чланова
нас је пријатно изненадило.
Поверовали смо, као да већ
искусили нисмо да министарска
реч баш ништа не кошта...*

Ми смо се у српском образовању о много кога и о много шта огрешили. Греси нам баш иду од руке. Министри се међају, по правилу: „Ко не буде добар, добиће Министарство просвете!“ Оде онај, дође овај, спрема се будући... и тако унедоглед. Кратко се задржавају и углавном у њиховом раду нема никаквог континуитета (што некада, нпр. сада и није тако лоше). Почињу реформе без краја и конца, а просветни радници се све жешће гурају на маргину друштва. Наде да ће се нешто променити, све је мање.

Борба за то коме смо нанели највише штете, ипак има свог „победника“. Тешко да смо се огрешили о некога више, него о вероучитеље.

Још од давне школске 2001/2002. године када је (најпре као факултативни), враћен предмет Верска настава (до 1946. године - Катехизис), ми ове људе малтретирамо.

Читавих 20 година они раде на одређено време, упркос томе што је школске 2003/2004. године, предмет постао обавезан изборни! Нема тога ни у једном српском закону ни у Уставу, али кога још брига за те дебеле књижуринае!?

Унија СПРС наставиће са својим инсистирањем да се неправда учињена вероучитељима исправи. Питање регулисања радно-правног статуса наставника верске наставе није нерешиво и детаљно је уређено у већини земаља Европске уније, као и у земљама окружења.

Мало - мало па неки министар одлучи да предмет укине, други се прави да не постоји, а један и то баш овај претходни је (ни мање, ни више, него) на Хиландару, српском патријарху, блаженопочившем Иринеју, обећао да ће решити радно - правни статус вероучитеља чим се укине Забрана запошљавања у јавном сектору!

Реч министарска, баш ништа не кошта.

По обраћању Јасне Јанковић, председнице Уније синдиката просветних радника Србије почетком 2021. године, Министарству просвете, науке и технолошког развоја са захтевом да се коначно покрене процес примања на неодређено време вероучитеља, огласио се „С поштовањем“ министар Бранко Ружић.

Обавестио нас је да је то увек актуелно питање, али да изменом радно - правног односа дошло би до измене надлежности. На пребацивање одговорности смо навикли, али да један министар просвете јавно изјави да наставни кадар који у школама ради већ две деценије није квалификован за извођење наставе, односно педагошко - психолошки и дидактичко - методички рад, нас је изненадило. Истини за вољу, већина наставника верске наставе има потребно образовање у том смислу, веће него што га имају наставници који се на својим факултетима нису образовали на наставничким смеровима. Чак и да немају такве вештине, управо би их заснивање радног односа на неодређено радно време обавезало да те вештине стекну или унапреде у наредне две године од заснивања радног односа на неодређено радно време, као што то прописује ЗОСОВ у члану 142, став 1. и 2. Питање менторства приправнику наставнику верске наставе може да се реши тек када се реши питање заснивања радног односа на неодређено радно време.

Господин Младен Шарчевић, на седници Народне скупштине одржане 25. септембра 2017. године, рекао је: „Чим изађе Закон о престанку забране запошљавања, дао сам тврду реч вероучитељима, да ћу тада моћи да им дам статус наставника на неодређено време и то је речено. Сада не могу. Могао је неко пре мене 14 година, па није.“

Изгледа да министар просвете својим постављењем није баш сагледао све своје надлежности, па се позвао на три закона којима је статус вероучитеља дефинисан.

„Унији СПРС је познато да је ангажовање наставника верске наставе регулисано првенствено Законом о основама система образовања и васпитања, а потом и Законом о основном образовању и васпитању, као и Законом о средњем образовању и

„Радно – правни статус вероучитеља је врло актуелно питање, али изменом тог статуса дошло би до преузимања надлежности“, навео је у свом допису први човек српске просвете Бранко Ружић, заборављајући да је он тај који руководи образовним системом ове земље.

васпитању. ЗОСОВ као темељни закон у области образовања и васпитања прописује, нажалост, да установа са наставником верске наставе сваке школске године закључује уговор о раду на одређено време, на годину дана. Сама та одредба наставнике верске наставе ставља у неравноправан положај у односу на наставнике других предмета. Смисао нашег дописа од 25. јануара 2021. године управо и јесте био покретање иницијативе за промену одредаба ова три закона, у смислу омогућавања запошљавања наставника верске наставе на неодређено радно време. Дакле, ако Министарство просвете, науке и технолошког развоја иницира измене закона у овом смислу и усвоји их Народна скупштина, створиће се законски услови за решавање радно-правног статуса наставника верске наставе“, део је одговора Јасне Јанковић министру Бранку Ружићу.

Нацрт Закона о основама система образовања и васпитања дат у септембру 2021. године, дошао је као олакшање учитељима вере, али и нама који смо се за исти борили дуги низ година. Тај Нацрт предвиђао је коначно решавање њиховог статуса.

Шта се десило у периоду од септембра до децембра, када се ЗОСОВ нашао у скупштинској процедури, остаје да нагађамо. Најновијим ЗОСОВ-ом предвиђају се надлежности Комисије за верску наставу, која ће решити „проблем“ из дописа министра просвете Бранка Ружића по питању израде планова и програма верске наставе, али не и радно-правни однос вероучитеља. Члан 154. став 5. из Нацрта Закона који је достављен УСПРС почетком септембра, а који се односи на заснивање радног односа на неодређено време, једноставно је избрисан. А избрисане су и друге одредбе које су се односиле на рад наставника верске наставе, попут њиховог ангажовања у раду стручних тимова школе. Груба шала. Није априлска. ■

Аутор: Јасна Јанковић, председник Уније синдиката просветних радника Србије

ОБРАЗОВАЊЕ МОРА САДРЖАТИ ИДЕНТИТЕТСКИ ДУХ

Група научних радника, пре свега из Матице српске, упутила је Министарству просвете допис са сугестијама у вези са Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији.

У свом допису као похвалне моменте наведене у Стратегији издвајају:

- (1) Наглашавање васпитне улоге школе,
- (2) Увођење обавезног средњег образовања,
- (3) Посвећивање посебне пажње даровитим ученицима.

С друге стране учили су и низ недостатака и непрецизности које би се могле заокружити у неколико домена:

- (1) Одсуство идентитетског духа Стратегије;
- (2) Занемаривање значаја општег образовања и развијања критичког мишљења код младих;
- (3) Одсуство визије образовања које доприноси интелектуалном, емоционалном и етичком развоју младих;
- (4) Одсуство јасно изражене мисије образовања, посебно у области националних и идентитетских предмета (српског језика и књижевности, српске културе, историје, географије, ликовне и музичке уметности), без којих нестаје и образовна и васпитна улога школе;
- (5) Поистовећивање образовања са обучавањем, те свођење образовног процеса искључиво на формално испуњавање различитих врста обука без довољне и целисходне међусобне корелације, чије је организовање само себи циљ (од недовољног присуства општег образовања, преко начина стручног усавршавања наставника до подређивања одређених решења привредним разлозима, о којима нема никаквих егзактних претпоставки за период на који се Стратегија односи).

Имајући наведено у виду, учесници у расправи предложили су низ сугестија, чије прихватање и укључивање у Стратегију сматрају неопходним. ■

(Из Дописа Групе научника из Матице српске Министарству просвете)

СТРАТЕГИЈА

Таман помислимо да просветне власти не могу да се обрукају ни више, ни свеобухватније, а оне нас демантују. Када год поверујемо да смо дотакли дно, под нама се отвори нова рупа. Сада је на реду најновија Стратегија образовања и васпитања.

Пошто није остварена, а ни честито анализирана она која је донета 2012. и важила до краја 2020. године, пошто немамо информације где смо грешили у претходних осам година, а шта како ваља урадили, прави је тренутак да се крене у ново залуђивање јавности.

Оно што посебно чуди и вређа свакога ко прати образовање у Србији, јесте да ова Стратегија, нема потписане ауторе. Наиме, можда бог свети зна ко је ово све написао/преписао/превео, али обичном човеку та информација није доступна.

„Када је 2012. године усвојена прва Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године, предвиђено је да у завршној години важења тог документа издвајање за образовање износи 5,6 одсто бруто националног дохотка. Тај проценат на почетку ове године није премашио 3,7 одсто“, приметила је и нагласила Јасна Јанковић, председница Уније синдиката просветних радника Србије и чланица Националног просветног савета.

Потписало се Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као што су народну књижевност стварали даровити појединци. Зашто је то тако, питање је више за бившег него садашњег министра јер је претходни кренуо лошим путем, а овај је тим путем наставио. У складу са ковид временом организована је кратка онлајн расправа о документу, што само говори да се некоме баш жури у светлу будућност.

Шта смо сазнали: Цвеће ће лепше цветати, а живот ће бити диван, каже документ. Једино не знамо када јер је све написано у футуру I, футуру II и потенцијалу.

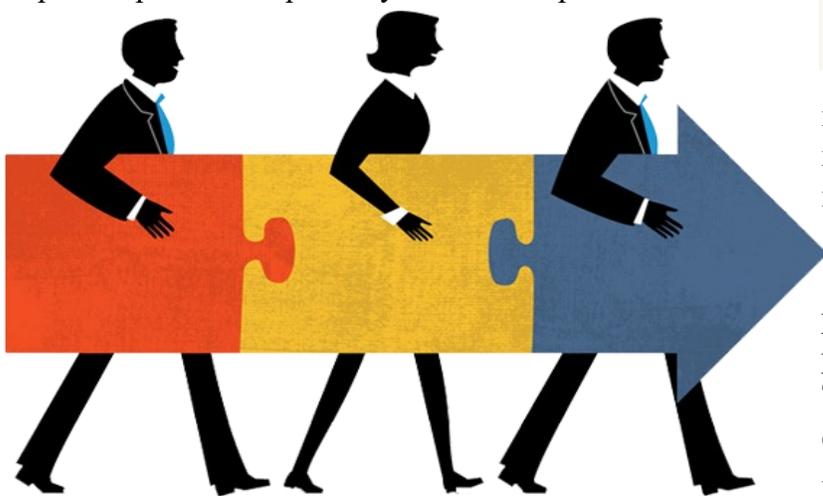
СУНОВРАТА

Осим глаголских времена и начина, највише забрињава да о финансирању скоро и да немамо информација.

Средња школа ће бити обавезна, мада о томе морамо још да диванимо и прво да променимо Устав РС.

„Предшколско образовање и васпитање није систем за чување деце”, каже Стратегија, а нама сваке године на хиљаде деце не може ни на чување да уђе у вртиће јер нема места.

„Већи обухват образовања одраслих”... У земљи где је 850 хиљада људи са непотпуном основном школом, из предлога Стратегије сазнадосмо да је ова врста образовања процентуално занемарљиво мала.

Неговање српског језика као стратешко питање у дијаспори! Овде су нам становници неуки, а ђаци – функционално неписмени, али ћемо ми ипак да се бавимо белим светом и учењем матерњег језика, док наши смерови дуалног образовања имају два часа српског недељно! Наравно, добро је бринути о дијаспори, али у исто време треба решавати и овдашње проблеме.

Да заокружимо причу. Оно на шта је Унија синдиката просветних радника Србије упозоравала још уочи доношења претходне Стратегије нису били стратешки циљеви и стварање друштва знања, већ ФИНАНСИРАЊЕ! Ко ће промене платити? Ко ће у школе новац уложити? Ко ће једносменски рад увести? Ко ће тоалете по школама направити,

Из Уније СПРС питају где је новац и тачније када ће моћи да се очекује веће издвајање за образовање?

Све што се прича о унапређењу квалитета образовања у вези је с новцем. Када ће смањење броја ученика у одељењу бити стратешки циљ? Кад више од 30 ученика у једном одељењу саберемо са четири ђака у одељењу неке сеоске школе, просек је око 18, али то није реално. Једносменски рад једини је начин да се реализују и сви ваннаставни програми за које већина школа нема услове јер раде у две смене. Стратешки није предвиђено у колико ће школа до 2030. бити једносменски рад. Платни разреди су поменути, а то је основни начин да се наставници мотивишу да улазе у одељења... - питају се из УСПРС.

кровове закрпити, подове труле променити, нове вртиће сазидати? Ко ће васпитаче и наставнике материјално збринути? Када ће просветни радници од својих зарада пристојно живети? Да ли ћемо икада увести праведне платне групе и разреде и мотивисати наставнике? Другим речима, када ће се за образовање више издвајати? То је кривно питање Стратегије образовања, а пре свега стратегије односа према образовању!

Кад смо већ код новца, једино што је кристално јасно јесте да се неки новац морао оправдати управо празном причом.

Питање за лицемерну Европу је да ли стварно верује да ће овакви стратешки папирићи поправити школство или управо супротно? Вероватно знају да неће, па баш зато финансирају овакве пројекте.

Питање за све нас, да ли новине могу доћи кроз новонаписану (преписану/преведену) Стратегију, а да се суштински ништа не промени?!

Свакако сада и поуздано знамо да напредак и берићет образовања и васпитања остаје само на нивоу жаловог трабуњања, зачињеног бесмисленим реформама и квази променама. ■

Влада Републике Србије променила је Уредбу о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и онемогућила учитељима, наставницима и професорима додаток од 10%, уколико у одељењу имају ученике који раде по Индивидуалном образовном плану.

Тиме је постало очигледно да је *Уредба лако променљива и то за врло кратко време, само када за то постоји воља*. Такође је већ свима јасно да воља не постоји када треба улагати у носиоце посла у школама. Терет онлајн наставе, па и дигитализације образовног система, подносили су и подносе наставници, финансирајући неопходна наставна помагала из сопствених џепова. Толико о улагањима МПНТР у иновације и унапређивање наставног процеса.

О платама и заради запослених у установама образовања и васпитања, заосталим дуговањима, Светосавским наградама, платним разредима и сличном, не треба ни говорити. Када је о томе реч, налазе се разни изговори, оправдања, па чак и *мењају уредбе према кроју државне касе, у којој има новца за често бесмислене пројекте, али не и за плаћање потреба образовања и васпитања*.

И нисмо далеко од Марксове „истине“ коју је образлагао пре више од 150 година у свом делу

ИОП

„Капитал“, да је радна снага роба и да се кроз плату не плаћа њен учинак, већ само трошкови њеног одржавања, јер је то реално оно што добијамо за сав рад и учинак у раду.

Норма просветних радника је значајно порасла, али се то не рачуна. Шарчевићава „проста“ математика обманула је јавност, али не и просветне раднике и чланове њихових породица који плаћају цену тога рада. Просветни радници бивају принуђени да своју зарату и неисплаћена дуговања послодавца потражују преко суда.

Живот у демократски уређеном друштву повлачи једнака права, обавезе и одговорности. Тражили су инклузију и многим наставцима дуплирао се обим посла. Ако је већ за рад по ИОП-у планирано симболично увећање зарада од 10%, онда то треба платити!

Када се говорило о инклузивном образовању, запослене у просвети нико ништа није питао. Циљ

је био племенит, али ако држава нема обезбеђене финансије за имплементацију таквог програма, зашто сте кретали тим путем?

Наставници су добри и хумани људи и прихватиће да без накнаде раде дупли посао, да похађају скупе обуке за инклузивно образовање о свом трошку, да поред редовног посла који дакако већ подразумева индивидуализацију, израђују додатне програме и планове индивидуалног рада за ученике којима је потребна посебна подршка у раду, учењу и развоју. Није него ...

И када би, сходно тренутним примањима, били исплаћени за све што им се дугујете, опет би то било довољно само за „преживљавање“, иако би у односу на степен стручне спреме и улогу коју као професија имају у друштву, требало да припадају макар средњем социјалном сталежу.

*“УСПРС упутио
Уставном суду захтев за
оцену уставности Уредбе
о коефицијентима за
обрачун и исплату плата
запослених у јавним
службама”*

Унија синдиката просветних радника Србије позвала је све чланове који су радили по Индивидуалном образовном плану или били у стручном тиму школе за инклузивно образовање, да се обрате председницима синдиката својих школа, ради предузимања даљих корака по питању тужбе за неисплаћивање зарађених накнада.

На конференцији за медије 25. марта испред Владе Републике Србије, представници Уније СПРС поставили су питање: “Ко ће да одговара за милионске трошкове суђења по добијеним тужбама за неисплаћене зараде?”

Да ли Влада Србије жмури, јер не верује да ће просветни радници тужити. УСПРС је покушавала на све начине да са Владом постигне договоре у вези са исплатама зарада које су дугују. Пошто нико од надлежних није желео о томе да разговара, мораће да издвоје значајне финансије из буџета. ■

По упућеном захтеву Уније синдиката просветних радника Србије, у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, 19. фебруара 2021. године, одржан је састанак са представницима репрезентативних синдиката. Састанак је одржан, али без министра. Његови помоћник за средње образовање Милош Благојевић и помоћник за предшколско и основно образовање Милан Пашић, објаснили су да од државе још увек чекају став поводом тужби запослених са минималном зарадом, за топли оброк и регрес и да сматрају да се то мора решити на вишој инстанци, у Влади РС. Другим речима, државу ће тужити не само запослени у просвети, већ сви они који имају статус јавних служби.

У вези са тужбама за ИОП, конкретан одговор уследио је пар дана по одржаном састанку, кроз измену Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. Разочаравајуће је да просветни систем као грешку види увећане зараде оних који у одељењима имају ђаке којима је потребна посебна пажња.

Ова промена Уредбе показује однос државе према просветним радницима. Када је синдикат указивао на постојање проблема у вези са исплаћивањем зарада за рад по ИОП-у, речено је да немају права на то. Међутим, када су чланови Уније СПРС кренули са тужбама по том основу, Влада је променила Уредбу, чиме је демонстрирала свој познати метод силе.

Чланови Председништва Уније СПРС позвали су све своје чланове, да туже државу за неисплаћене зараде по ИОП-у. Уставном суду поднет је захтев за оцену уставности једне такве Уредбе, која се иначе коси са бројним важећим Законима и другим међународним документима које је потписала и Република Србија. ■

ДРЖАВНА МАТУРА НА ДУГОМ ШТАПУ 2001-2022.

“Одлагање државне матуре као највеће афере корупције у просвети, продужава већ девети министар у низу!”

Најава Министарства просвете да државна матура неће бити уведена ни 2022. године, јер пандемија короне отежава њену припрему, па ће она бити највероватније одржана 2024. године, само је појачала тврдње оних који овај случај називају највећом корупционарском афером наше просвете још од “првог попечитеља” Доситеја Обрадовића!

Велика обећања и очекивања уз милионе евра из Европске уније, нису убедила за две деценије, од 2001. до 2022. године, ниједног од девет министара просвете у низу, од Гаше Кнежевића до Бранка Ружића, да пријемне испите за факултете замене великом, државном матуrom.

Да ли је само огроман новац у игри и једини разлог зашто већ две деценије ни девети узастопни министар просвете није у могућности да организује државну матуру као национално тестирање по уједначеним мерама вредности која треба да надомести пријемне испите на факултете, одавно је једно од најскупљих питања у нашем школству. Да ли се просветне власти само плаше објективно вредновање знања ученика које би на светлост дана изнело и све недостатке нашег школства, једини разлог ове дугорочне неефикасности или је само сурова математика колико се може зарадити на родитељима 65.000 матураната, само ове године, док буду плаћали папрене припреме и саме испите по државним факултетима, као и ко би уопште могао да упише “нископропустљиве” приватне универзитете ако се спроведе адекватна (читај: поштена) провера знања свршених средњошколаца.

Просветни радници одлично памте да је још 2001. године тадашњи министар Гашо Кнежевић, најавио да ће прва генерација са положеном малом матуrom из основних школа, бити она иста која ће на крају средње школе полагаати и велику матуру. И чекала се деценија, па су промењену малу матуру ђаци положили 2011. године, а од онда чекамо још читаву деценију без резултата.

„Да је Србија земља апсурда знамо сви који у њој живимо. Без премца су свакако нелогичности домаћег образовања. Замислите да ученици малу матуру полажу из седам делова и за њу се спремају цео осми разред, а велика матура је у формату: „Прелистам-заблистам!” Дакле, две деценије не можемо да направимо државну матуру као сви у Европи, да нечему служи и да замени пријемни испит за факултете. То показује да ниједној власти није стало до образовања, да је куповина диплома узела маха и да нам нема помоћи. Озбиљна ће у овој држави бити она политичка гарнитура која схвати да је испит на крају школе поглед у будућност образованих људи који су конкурентни својим знањима. Све дотле, то је дилетантска визија незамерања факултетима и трошења пара без икакве одговорности“, изјавила је за Глас јавности, Јасна Јанковић, председница Уније СПРС. ■

Аутор: Небојша Вуковић, новинар

” Ко има воље, има и начина“, записао је Џорџ Бернارد Шо, ирски драмски писац и романиста, који је сматрао српску азбуку целовитим и логичким системом. Добитник Нобелове награде за књижевност, оставио је у свом

тестаменту новчани износ већи од триста хиљада ирских фунти,

Енглезу који успе да реформише и упрости енглеску абецеду по узору на Вукову азбуку, једно слово, један глас. Међутим, ова новчана награда вредна око 48 милиона динара и после више деценија није додељена. Ћирилица, писмо које је ирски Нобеловац сматрао најсавршенијим на свету, није доживела своју енглеску метаморфозу, а недавно је према одлуци владиног Секретаријата за законодавство одбачен Предлог закона о заштити српског језика и писма и означен као „непотребан“.

Означити закон о српском језику и писму као непотребан, представља чин раван националном самоубиству и срамоти. У образложењу, као разлог потискивања ћирилице латиничним писмом, наводи се како ће се овако помоћи нашој привреди која неће имати додатне трошкове пишући разна упутства и декларације за робу ћириличним писмом за српско тржиште. Иако у уџбенику из српског језика за четврти разред основне школе на 105. страни стоји записано да је ћирилица прво и службено писмо у Републици Србији, никоме није јасно шта подразумева појам уведен у законодав-

“Востани, Србије! Давно си заспала, у мраку лежала; сада се пробуди и Србље возбуди!

Написа велики Доситеј, а ми, Србљи, морамо да се запитамо, када ћемо се пробудити и возбудити.”

ВОСТАНИ ЋИРИЛИЦЕ!

ство, дефинисан као јавна употреба језика насупрот службене употребе. Захваљујући овом законском „оправдању“, ћирилица се све више замењује латиничним писмом на свим нивоима јавних служби, културних и медијских институција и свих средстава јавних комуникација.

Небригом надлежних органа власти и неусвајањем Закона о српском језику и писму, одричемо се сопствених културних вредности и чувања националног идентитета и његовог обележја.

Најављивана декларација о заштити српског језика, као и других законских докумената којима би се статус српског језика и ћирилице поставио на место које му и припада, само су неостварена очекивања и пука обећања од стране оних који су поклекнули на пољу очувања кључних елемената националног и културног идентитета.

Оваква демократичност употребе језика, доводи до тога да ћирилица дели судбину свога народа, иако није заслужила с обзиром на писану баштину која иде у европску и светску културну ризницу. ■

*„Ако хоћеш да стигнеш брже, иди сам. Ако хоћеш да постигнеш више, нађи пријатеља!”
Брзо смо образовање довели нидокле и обогатили стране издаваче, а у пријатеља који нуди излаз, већ посумњали. Наставници у Србији трпе притисак Издавачких кућа при избору уџбеника...*

БОРБА ЗА БЕСПЛАТНЕ УЏБЕНИКЕ

„Непобедивост лежи у одбрани, а могућност победе у нападу”, говорио је Сун Цу, кинески мислилац из 6. века пре нове ере, коме се приписују заслуге за настанак древне књиге о вештини ратовања. Сведоци смо да се ових дана у Србији 21. века води рат око књига, тачније уџбеника, за основну школу.

У сенци дешавања између Удружења издавача уџбеника Србије и Фондације Алек Кавчић, остао је податак Републичког завода за статистику, који је надавно објавио да у Србији 850 хиљада одраслих људи нема завршену основну школу, а свака пета особа нема диплому средње школе. Поражавајуће бројке наводе да је два одсто становништва у Србији неписмено, 11 процената са непотпуним основним образовањем, док је без школске спреме 2.68 посто. Такође је забрињавајући проценат, да преко 20 одсто становника има само основно образовање.

Ти статистички подаци најочигледнији су показатељи стања у коме се налази српско образовање.

Појавом Фондације Алек Кавчић, почела је својеврсна прозивка и подсећање просветних

радника од стране Удружења издавача уџбеника и наставних средстава да приликом избора бирају само оне који се налазе у Каталогу одобрених, иако су уџбеници на сајту besplatnabiblioteka.com добили зелено светло од стране Министарства просвете, у складу са Законом о уџбеницима.

У свом саопштењу, Издавачке куће, чланице Удружења издавача, наводе да „стоје иза квалитета својих издања”. Поред квалитета, не смемо занемарити и доступност уџбеника широј популацији ученика. Управо, лакши пут до уџбеника, може бити сигуран пут ка завршетку основне и упису средње школе. Зар то није циљ од најширег друштвеног значаја!? Зар бесплатни уџбеници нису логични у (по Уставу) бесплатном школовању у Србији?

Наш случај у издаваштву књига за основну школу потврђује мудрост: „Ако хоћеш да стигнеш брже, иди сам. Ако хоћеш да постигнеш више, нађи пријатеља!” Брзо смо образовање довели нидокле и обогатили стране издаваче, а у пријатеља који нуди излаз, већ посумњали.

Једина срећа је та што Александар Кавчић долази из земље творца неолибералног модела школства и зна шта и како даље чинити.

УСПРС УПУЋУЈЕ ПОДРШКУ КАВЧИЋУ

Унија синдиката просветних радника Србије подржала је фондацију Александра Кавчића за увођење бесплатних уџбеника. Током протекле године одржано неколико видео конференција које су окупљале бројно чланство (председнике синдикалних организација и чланове Главног одбора УСПРС). Видео конференције су се одржавале у реалном времену на релацији Србија - Пенсилванија са професором Александром Кавчићем, који поклања бесплатне уџбенике нашим основцима. Током конференције чуле су се многе најаве од значаја за српску просвету и образовање, али је поновљен и апел држави да мање улаже у машине и роботе, а више у људе, јер су они једини субјект у образовању нације.

„Свако има право на образовање. Основно образовање је обавезно и бесплатно, а средње образовање је бесплатно. Ако знамо да комплет уџбеника за основну школу достиже цену од 20.000 динара, јасно је да ученици то право не остварују”, поручила је Јасна Јанковић, аутор и модератор онлајн конференције.

Други проблем је што ученици не могу да наслеђују уџбенике. То се негде може оправдати потребом за унапређивањем и развојем програма и планова рада, мада је и питање шта се ту заправо и колико мења. У првом разреду основне школе, ученици уче азбуку, па је мало вероватно да постоји реална потреба да се Буквар мења на сваких 4 до 5 година. Нерална је и значајна разлика у садржају уџбеника од издавача до издавача, да су ученици принуђени да купују нове комплете при преласку у другу школу, чак и током једне исте школске године.

У тренутку када на тржиште излазе бесплатни уџбеници за наше основце, започиње кампања издавачких кућа кроз коју остварују значајан утицај на интересне групе позивајући се на Закон о уџбеницима. Међутим, на основу тог истог Закона, уџбеници Фондације Александар Кавчић, су добили одобрење. Пошто им није пошло за руком да наставнике убеди у незаконитост бесплатних уџбеника, досетили су да затраже измене Закона о уџбеницима. ■

„Морамо бити свесни и реални да је наша Србија ретка земља у Европи у којој нема бесплатних уџбеника, док је то добра пракса у околним земљама, Хрватској и Словенији, али и Северној Македонији.

У развијеним земљама северне Европе поред уџбеника, ученици добијају и школски прибор. Код нас родитељи само на папиру имају право да бирају уџбенике, у пракси то доста суровије функционише. У Србији скоро свако може да издаје уџбенике, од малих издавача до светских мултикомпанија, а све под изговором о слободном тржишту као покрићу за монопол стране мултикомпаније код нас.

Држава може да примени један од два модела, као и моја Фондација. Прво, да откупи од Завода за уџбенике примерке и подели их ученицима у Србији. Друго, да финансира израду уџбеника и постави на сајт да их сваки ученик користи према својим потребама. Штампа уџбеника може да се ради без профита, а то су та два динара по страни, где би неку зарату имале штампарије и дистрибуција, да се преко поштанских услуга пошаљу по Србији. То све може да организује и Завод за уџбенике.

Фондација Алек Кавчић ће штампати и уџбенике за средњу школу. Тренутно пишемо 20 уџбеника, а не заборавите да је наших 15 већ добило све дозволе. Морам сада и да поменем, да када је реч о предметима из средње стручног образовања, у Америци постоји развијена свест да се у техничким наукама ствари брзо мењају, па професори за та нова знања пишу скрипте, што им школа посебно плаћа. Он је уложио посебан труд и унапредио наставу, па се мора и наградити. И у Србији морамо да наградимо наставнике који унапређују наше образовање, било да ураде скрипту, поставе рад на инетернету, уведу неку иновацију која помаже ученицима. Успостављањем система награде стимулишеш људе, а не да само улажеш у машине. Не могу компјутери и роботи да васпитавају децу. Човек је субјект образовања”, поручио је Александар Кавчић, професор електротехнике на Универзитету Карнеги Мелон у Питсбургу. ■

Представници Уније СПРС окупили су се испред Владе Републике Србије са захтевом за преиспитивање одлука надлежних којима се запослени у образовном сектору стављају у неповољнији положај

ЗА КОГА РАДИ МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ?

После три протестна окупљања у Краљеву, Крагујевцу и Крушевцу на којима су чланови Председништва Уније СПРС и представници организације на локалном нивоу упутили захтеве за поштовање права запослених, на Конференцији за медије у Београду тражена је смена директора три школе

У изузетно тешкој години, за све нас у систему просвете, поред отежаних услова рада сведоци смо велике самовоље и бахатости од стране директора школа. Законским одредбама дефинисано је да је директор школе одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе, као и да директор за свој рад одговара министру.

Директор ОШ „Свети Сава“ у Книћу је одговоран за изгубљени судски спор и плаћање новчане казне по извршној пресуди.

Директор ОШ „Петар Николић“ Самаила крши одредбе члана 128. став 7, тачке 9. и 14. Закона о основама система образовања и васпитања. Резултат кршења Закона су два судска спора.

Директор Гимназије у Крушевцу крши одредбу члана 128. став 7, тачка 9. Закона о основама система образовања и васпитања.

На жалост, у нашем просветном систему устаљен је обичај да директори кршењем закона наносе штету школи, али и систему образовања и васпи-

тања, као и Министарству просвете, науке и технолошког развоја које из свог буџета плаћа изгубљене судске спорове”, саопштила је у свом обраћању за медије Јасна Јанковић, председница Уније СПРС и позвала министра Бранка Ружића да директорима које именује укаже на њихово незаконито понашање и да искористи своје право и донесе одлуке о престанку дужности директора који су одговорни за незаконит рад у поменутих установама.

Владимир Ацић, члан Председништва Уније СПРС, подсетио је на бахате директоре школа који губе судске спорове, а који се финансирају из буџета Републике Србије. Унија СПРС се по том питању већ обратила министру Ружићу, али с обзиром да је одговор с његове стране изостао, очито је да му такво понашање директора не смета и да у каси има довољно новца за плаћање и финансирање таквих спорова:

„Министар Ружић је већ упозорио директоре, који праве непотребне велике судске трошкове да ће их разрешити, али реакције нема. Рецимо, у Книћу у ОШ „Свети Сава” Топоница, трошкови суђења су

већ 300.000 динара, а биће још већи. Ако то не може да решава министар Ружић, који је и потпредседник Владе, идемо код премијерке, код председника државе. Тражимо само да се поштује Закон! Ако им нешто није јасно нека нас позову! Ми смо ту јер желимо да решавамо проблеме”, поручио је Владимир Ацић.

Представници Уније синдиката просветних радника Србије су на конференцији коју су одржали испред Владе Србије, поручили су да су запослени у школама са минималним зарадама поднели тужбе против државе за неисплаћени топли оброк и регрес. Права учитеља и наставника такође су угрожена, поготово оних који са ђацима раде по специјалном програму, а

којима је ускраћена могућност на увећање зараде од 10%, што је судском пресудом потврдио и Касациони суд. Дуговања државе према запосленима у просвети за неисплаћен рад у просеку износи до пола милиона динара.

„За кога ради Министарство просвете, то је то питање од милион долара. Поред тога што се за изгубљене судске спорове, издвајају значајно високе суме новца, све чешће се суочавамо и са гашењем одељења, што као последицу има миграцију становништва и гашење насеља. Зашто се то ради у Куршумлији, Брусу? Зашто се то ради у Бујановцу? Зар чекамо да оду сви Срби и Роми, што ће се и десити ако буду наставили да нам

Наставници, али и ученици у Бујановцу, општини на југу Србије, живе у сталној неизвесности у погледу броја одобрених одељења за сваку наредну школску годину, због чега се многе породице исељавају у друге општине и градове

узимају по једно одељење сваке године. На знамо и питамо се за кога ради Министарство просвете, али судећи по свему ради у корист наше штете”, изјавила је Јасна Јанковић, председница Уније синдиката просветних радника Србије.

Председница одбора Уније СПРС из Бујановца, Оливера Филиповић, говорила је о условима рада Средње стручне школе „Свети Сава” у којој предаје:

„Већ четири године имамо проблем са уписном политиком. Наша школа је једина средња школа коју ученици похађају на српском језику, али је дуго нису могли уписати сви који то желе, јер нема довољно одељења. Сваке године тражимо пет одељења, али нам из државе дају четири. Наставници остају без

посла, део ученика мора да иде у друге градове. Велики број породица се тако исељава из нашег места, а и наставници одлазе у Београд, Ниш и друге градове.

Ево, баш јуче је стигло усмено обећање да смо добили пето одељење, видећемо када ће стићи и написмено. Имамо 150 ученика, довољан број за пет одељења, али увек се нађе нека препрека. Неизвесност и тензије без потребе. Држава мора реалније да сагледа наше потребе”, навела је наставница из Бујановца, Оливера Филиповић.

И право и правда... Унија СПРС се годинама залаже за поштовање права и законитости, јер доносиоци истих и они који су задужени за

*Аница Саковић,
дипломирани педагог
из Краљева, којој се
не може замерити
нити сручност, нити
колегијалност,
 принуђена је да своје
право потражује на
суду. Прва пресуда у
њену корист је већ
стигла...*

њихово спровођење, често се понашају у нескладу са тим, због чега су запослени све учесталије принуђени да улазе у судске спорова против школа. Против ОШ „Петар Николић” у Самалима покренута су два судска спора због незаконитог поступања директора школе. Један судски спор покренула је Аница Саковић, дипломирани педагог због незаконито спроведеног Конкурсног поступка за пријем радника у стални радни однос. Наиме, у поменутој школи, по расписаном конкурс за радно место педагога школе, примљено је лице са завршним основним студијама на Учитељском факултету и мастером из педагогије.

„Тренутно сам запослена у ОШ „Вук Караџић” у Краљеву, где радим већ 12 година. Када је коначно расписан конкурс за пријем педагога школе, по њему у стални радни однос је примљено лице са 4 године стажа. Конкурсна комисија, али и директор школе по уложеној жалби нису имали у виду дужину радног стажа, као ни бројне материјалне доказе о квалитету рада кандидата и оствареним доприносима у погледу обезбеђивања и унапређивања квалитета рада установе. Због наведеног била сам принуђена да уложим жалбу и покренем судски спор.

По расписаном конкурс у ОШ „Петар Николић” Самаила, предала сам документацију сматрајући да ако ми се већ сви доприноси у раду не вреднују, диплома о стеченој неопходној стручној спреми за обављење посла педагога школе ће имати значаја у поступку одлучивања”, изјавила је Саковић на

конференцији Синдиката образовања Краљево.

По представци Уније СПРС Републичка просветна инспекција је поступала и утврдила да су Конкурсна комисија, али због одбијање жалбе и директор ОШ „Петар Николић“ Самаила, поступили супротно члану 140. став 1. тачка 1. Основни суд у Краљеву крајем јануара 2022. године донео је пресуду којом се поништава Решење о избору кандидата за пријем у радни однос на неодређено време педагога школе у ОШ „Петар Николић”.

Јелена Маринковић, дипломирани педагог из Крагујевца, по расписаном конкурс за пријем у радни однос на неодређено време, остала је без посла након скоро 10 година стажа.

„У ОШ „Свети Сава“ у Топоници сам радила 5,5 година, од тога 4 године на упражњеном радном месту, са нормом од 100% до доласка нове директорке, када ми је норма смањена на 50%.

По расписаним конкурсима у школи за пријем у радни однос на неодређено време за једног и по извршиоца, односно за 150% норме, примљени су кандидати са знатно мање година радног стажа и знатно нижим квалификацијама у односу на моје.

На конкурс за 100% норме је примљен педагог из Краљева, са свега три године радног искуства, чији ће путни трошкови школу коштати преко 100.000 динара на годишњем нивоу.

На конкурс за 50% је примљена особа, са непуних годину дана радног искуства, која је своју

диплому стицала 16 година и без стечене лиценце за рад. Будући да је директорка школе одбила моје жалбе као неосноване, правду сам потражила на Суду, где је поништено решење конкурсне комисије, као и одговор директора на моју жалбу, уз наводе о незаконитости у поступању. Од правоснажности пресуде је прошло скоро два месеца, али директорка одбија да поступи по одлуци Суда, тако да јој је упућено и решење о извршењу, по коме такође није поступила у предвиђеном року”, изјавила је Јелена Маринковић на одржаној конференцији за медије УСПР Крагујевац.

У Србији је много наставника који остварују значајне резултате, а које наш образовни систем не препознаје. Раде деценијима у сеоским срединама, путују дневно и до 120 километара, бивају технолошки вишкови, увек распоређени у више школа... Њихова постигнућа у раду су немерљива и у нашем систему невреднована. Један од њих је и Владимир Обрадовић, наставник физике, у сталном радном односу у три школе, међу којима је и Гимназија у Крушевцу.

„Почетком школске 2020/21. Гимназија Крушевац преузела је радника са Листе радника са непуном нормом, а онда без позитивног мишљења радне групе у ШУ Крушевац, укрупнила норму противно члану 152. става 2. Закона о основама система образовања и васпитања. По спровођењу инспекцијског надзора, наложену меру директорка школе није испоштовала, већ је радник који је незаконито примљен у радни однос дао отказ. Иако сам одмах предао нови захтев, две недеље настава физике се није одвијала у 11 одељења Гимназије. Након тога вишак часова (110% норме)

Јелена Маринковић, дипломирани педагог, самохрана мајка која је остала без посла након скоро 10 година рада у установи

распоређује се преко норме радницима школе супротно закону, а мени је дат одговор да није у интересу установе да ми се норма укрупни”, рекао је Владимир Обрадовић на конференцији за медије УСПР Крушевац.

Владимир Обрадовић има 20 година стажа, аутор је више уџбеника, био је председник актива физичара на нивоу општине, члан Окружне уписне комисије ШУ Крушевац, а о његовом раду сведоче и бројни успеси његових ученика на такмичењима... Ако квалитет рада наставника није у интересу рада школе, питање је шта јесте? ■

Владимир Обрадовић, наставник физике, аутор више уџбеника и неко ко подједнако ужива професионални и друштвени углед одбијен је у више наврата од стране директора Гимназије по питању укрупњавања норме иако је то и његово законско право

МАЊЕ ЈЕ ВИШЕ!

Мањи број ученика у одељењу значи већи учинак у раду, већи број запослених у установама образовања и васпитања, чување села, насеља и многих општина од даље миграције и исељавања становништва и на крају чување вредности знања и образовања и просвете која је одувек била стуб сваког друштва...

”” Можда је за министра просвете и првог потпредседника Владе, реално гашење одељења, затварање школа, губитак посла, исељавање породица. За нас је пак реално отварање одељења уз смањивање броја ученика, како би се градови и насеља, али и људи и породице сачувале. Мање би онда било више”, изјавио је портпарол Уније СПРС на отварању протеста 16. јуна 2021. године испред Владе Републике Србије.

Председница Уније синдиката просветних радника Србије Јасна Јанковић, указала је на статистику која не обећава, а кроз коју је покушала и да образложи потребу да се број ученика у одељењима смањи.

„У систему образовања у основним и средњим школама 1995. године било је 1 114 000 ђака, 2008. године 930 000 ђака, док данас имамо 850 000 ђака. Дакле, у односу на 1995. данас имамо 260 000 мање ученика.

Не можемо пуно да утичемо на демографску политику. Стручњаци кажу ако овог момента почнемо да се бавимо озбиљно демографским темама треба најмање 30 година, да се вратимо на оно где смо били некада. Да не бисмо чекали 30 година, ми сада нудимо решење које је врло једноставно. Унија синдиката просветних радника Србије већ 22 године колико постоји управо говори о томе. Мањи број ученика у одељењу доводи до већег квалитета образовања.

Предшколске установе су биле крцате, а учитељи су нам радили у две смене преко норме. Ученици петог до осмог и средњошолци у школу су ишли сваки други дан. Деца би то рекла били су на распусту, а у ствари у Србији се то сада зове онлајн настава.

Дакле, решење је једноставно, смањити број ученика у одељењима. За почетак број ученика у првом и петом разреду основне школе и првом разреду средње школе треба смањити да буде 18 до 20 ученика у одељењу.

И коначно тамо где нестајемо, тамо где нас више нема, у свим тим рубним местима Србије и мањим насељима и општинама, обавезно смањити број ученика! Не треба дозволити да и они који су остали у Брусу, Куршумлији и Бујановцу, оду! Каква је то политика Владе Србије”, запитала је Јанковић на протесту Уније СПРС.

Да је мање више, често значи и живот једног места. Чланови Председништва Уније синдиката просветних радника Србије посетили су почетком септембра 2020. године Куршумлију, а повод је био елаборат који су сачиниле наставници Куршумлије. У свом елаборату, колеге наводе значајан негативан утицај одлуке Министарства просвете, науке и технолошког развоја о реорганизацији средњих школа донете 2018. године. На основу те одлуке угашене су четири средње школе, а формиране две, што је довело до тога да се многи наставници са својим породицама иселе у друга места у потрази за новим послом. Средњошколци тога места принуђени су такође да напусте свој дом, како би у другом граду наставили школовање, а за њима одлазе и њихове породице.

На протесту Уније СПРС „Мање је више” говорио је и Бојан Јаковљевић, наставник у Средњој школи у Брусу и председник синдикалне организације Уније СПРС у тој школи. Наставници поменуте школе, покренули су иницијативу за измену члана 29. Закона о средњем образовању, где би допуна гласила да се настава у школама које се налазе у неразвијеним (девастираним) подручјима, изводи у одељењима до 20 ученика.

„Усвајање такве иницијативе је од посебне важности не само због спасавања радних места и школа од гашења и затварања, већ и због спасавања општина. Према попису становништва, за последњих пар година наша општина је изгубила око 2.000 становника. Ове године наша матична основна школа уписала је 50% мање првака у односу на број ученика који је завршио осми разред.

Бојан Јаковљевић, наставник у Средњој школи у Брусу и председник синдикалне организације Уније синдиката просветних радника Србије у школи

Шта хоћемо и шта желимо оваквом уписном политиком? Када се планира упис у средње школе у конкурсима се одељења планирају на 30 ученика. Када дођемо у ситуацију као што смо ми дошли ове године да нам се број свршених основаца смањи за 18, нама је у конкурсима смањено читаво одељење.

Ова иста држава 2018. године је преко канцеларије за јавна улагања уложила у нашу школу преко 80 милиона динара, да би исте те школске године то исто Министарство, та иста држава, нама смањила конкурсом једно одељење и угасила нам образовни профил. Поставља се питање каква је то државна политика да једне године улаже у школу, а наредне године је гаси”, нагласио је Бојан Јаковљевић, наставник у Средњој школи у Брусу. ■

Унија СПРС покренула је онлајн петицију за смањење броја ученика у одељењима. Уколико подржавате иницијативу, потпишите петицију! Петиција се налази на званичном сајту Уније СПРС, а до ње можете доћи и путем QR кода.

ТЕАТРАЛНИ ХАОС ЗВАНИ МАЛА МАТУРА

На завршном испиту дежурали су сертификовани наставници, што је још једна од „значајних” иновација надлежних у погледу унапређивања и развоја система који се односи на полагање тзв. мале матуре. Циљ је био задовољити форму, док је суштина и овога пута испуштена. Оштећени су ученици који су током година улагали значајан труд и рад...

Чињеница је да мала матура из године у годину све више личи на пораз српског образовања, јер има ли веће срамоте за нас од стављања тих младих умова у театрални хаос који се сваке године прави око полагања завршног испита.

Некада је на завршни испит било најбитније понети знање, а сада је најбитнији идентификациони број. Некада смо пред почетак полагања мотивационо припремали ученике, а сада их препадамо разноразним упозорењима која произилазе из стручног упутства.

Некада смо водили рачуна о томе да ли је ученик уписао све одговоре, а сада водимо рачуна о томе да ли је одговор уписан плавом хемијском оловком, никако пиши-бриши, јер то мастило „је нестабилно при загревању“ па може нестати при скенирању.

Благо нама! Да нам свет позавиди. Имамо скенер, ал' заборависмо на сврху образовања!

„Поштовани сви који сте укључени у организацију полагања завршног испита за ученике на крају основношколског образовања, не трудите се узалуд. Ако нешто није ваљало, онда то нешто треба мењати, а не упорно инсистирати на унапређивању форме”, саопштили су из Уније СПРС.

Унија СПРС тражила је да се ученици ослободе полагања тзв. мале матуре у школској 2020/2021. години, или да бар ученици буду поштеђени полагања комбинованог теста. Али је надлежнима очито форма битнија од суштине, да су се пред малим матурантима нашли тестови којима се не зна сврха. Осим ако поновна сврха није била тестирање система, а не знања ученика. Посебна новина уведена око полагања завршне матуре у школској 2020/2021. години је „похађање обуке наставника за дежурство на Завршном испиту“. Када је допис о похађању поменуте обуке стигао на адресе школа, под знаком „хитно“ поми-

слило се да је реч о некој озбиљној обуци. Захтев за полагање теста на крају обуке, опет је деловао као озбиљна прича. А изгледа да смо се опет суочили са нечијом неозбиљношћу. Три од дванаест питања односила су се на поступања са ученицима у случају постојања „сумње“ да на завршном испиту преписују или се договарају! Зар се уистину нисмо одмакли даље од почетка?!

„Као друштво се суштински не бавимо образовањем. Ступци су нам пуни лоших вести, не говоримо довољно о изузетним ђацима, школама, учитељима и наставницима. Ми се шеснаест година нисмо макли по резултатима ПИСА тестирања, 20 година не можемо да уведемо државну матуру, све су нам бољи резултати општег успеха, а ђаци знају све мање. Не могу, а да се не запитам да ли је могуће да о томе нико не брине. Ако не схватимо колико је образовање важно, не знам да ли уопште имамо будућност. Али у земљи у којој се купују дипломе и докторати, то је потпуно небитно”, рекла је Јасна Јанковић у свом обраћању за медије.

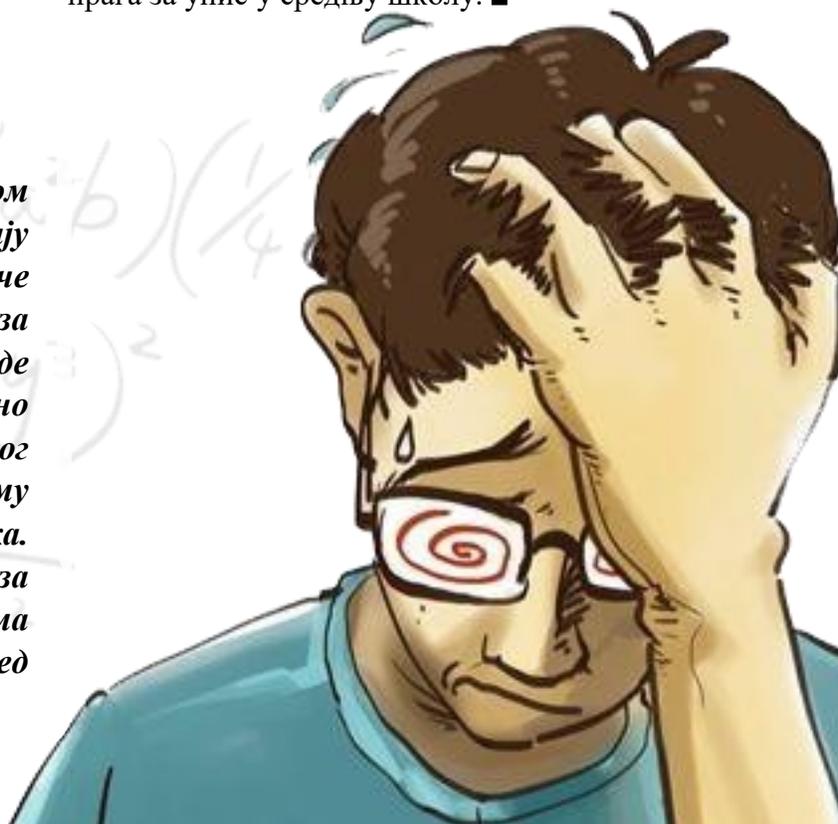
У наставку интервјуа за „Политику” она објашњава своје наводе: „Сваки други осмак је одличан, сваки пети са свим петицама, сваки седми вуковац и та статистика се не мења годинама. Ово је осма година да правимо ту статистику, а претходних седам као да смо је само преписивали. Разлоге видим у великим притисцима на наставнике, пре свега од државе која не цени своје просветне раднике, а и родитеља који не признају оцену мању од петице и четворке. Наставници прибегавају томе

да не оштете ђака, између три и четири већина ће дати четворку, јер не може да одвоји емпатију од оцењивања, а корона то додатно компликује. И без короне у питању је систем који ни ученику ни наставнику не даје простора да када ураде нешто добро за то буду похваљени и награђени.

Организација школе која се све више своди на форму, уписивање, портфолије, семинаре као привид унапређења образовања суштински не чини да се наставник боље осећа, зато се просветни радници повлаче. И то што још нисмо увели платне разреде потврђује да држава не жели да просветне раднике награди платама далеко изнад републичког просека, онда не чуди демотивисаност наставног кадра иако нас има још који се боримо и не намеравамо да се повучемо.”

Мали матуранти успешно су решили више од 60% задатка. Од могућих 20 бодова по тесту, просечно из матерњег језика ученици су освојили 13,3 поена, из математике 12,4, док је из комбинованог теста просек био 14,7. Кључ успеха по бодовима најуспешније генерације матураната, која је због епидемиолошке ситуације у завршном разреду више учила на даљину него у школској учионици, претпоставка је да се крије у доминацији задатака затвореног типа у тестовима, односно задатака с вишеструким избором који „пружају ученицима већу могућност погађања (независно од исхода)”. Такви резултати утицали су на повећање бодовног прага за упис у средњу школу. ■

Наши најмлађи су под сталним притиском око полагања завршног испита на крају основношколског образовања. Негде се стиче дојам да се од петог разреда припремају за полагање тог испита, уместо да фокус буде на стицању и развоју знања. Посебно интензитет и притисак трпе током осмог разреда. Родитељи троше значајну суму новца за приватне часове својих осмака. Ученици се никада више нису припремали за полагање мале матуре, а опет, по наводима наставника средњих школа, у први разред долазе са много мање знања него раније.

О ситуацији у којој се налазе школе и читав образовни систем у „Усијању дана” говориле су Дејана Милић Субић из Завода за унапређење образовања и васпитања и Јасна Јанковић, председница Уније СПРС.

„Ми немамо никакве валидне информације шта нам се са образовним системом дешава, јер још увек није урађено неко екстерно истраживање. Онога тренутка када будемо имали праћење ситуације на један врло опипљив начин са јасном методологијом онда ћемо моћи да говоримо о ономе шта нам се десило унутар тог образовног система“, навела је Милић Субић.

„Мени је јасно да и родитељи имају проблеме, јер у кући постоји можда два, три телефона и један рачунар. Значи сада имамо пуно непознатих фактора у ситуацији. Ми не знамо каква је ситуација са ученицима у кућама, не знамо каква је ситуација наставницима у кућама. У педагогији се зна да су то све ситуације које утичу на исходе учења. Тако да тек када будемо снимили ситуацију, ми ћемо знати шта се у време ковида десило“, објашњава Дијана.

Председница Уније СПРС подсетила је да у том систему наставници носе највећи терет, да сви раде преко норме, да сами обезбеђују технологију за рад, плаћају интернет, а да су сви подједнако забринути и за своје здравље и здравље чланова своје породице.

„По актуеалном моделу, сваки родитељ се може изјаснити да његово дете похађа наставу онлајн, што аутоматски повећава обим посла наставника, који и иде у школу и тога дана исто ради онлајн са онима који нису били у школи. Највећи терет дефинитивно су поднели учитељи, јер су они читаве протекле године радили са две групе ученика у школи, а када су сви прешли на онлајн наставу, они су остали и доста њих се заразило”, рекла је Јанковић.

Обе саговорнице су посебно исказале наду да нас је ова ситуација са пандемијом подсетила да су просвета и здравство системи који у свакој држави треба да су на првом месту, јер кроз њих пролазе апсолутно сви грађани једне државе. ■

О БРАЗОВАЊЕ

У СРБИЈИ

У ВРЕМЕ КОРОНЕ

Да ће доћи тренутак у коме ће школство да угрози образовање, рекао је Марк Твен. Живимо тај тренутак. Идемо у школу, уписујемо лекције, трком прелазимо градиво. Немамо времена да се осврнемо и проверимо колико нас ђака прати, морамо да убрзамо да стигнемо што је прописано плановима и програмима. Е, то је угрозило образовање. Форма је угрозила суштину. Сигурна сам да тај проблем немамо само ми. Цео свет се тресе страхујући за своје образовање. Школство ће преживети, а шта ћемо с образовањем? На губитку је. Увек се каже да је просвета приоритет, а сабере се да је трошак. Свака власт објашњава да смо сиромашни и немамо да издвојимо више за просвету, а у ствари смо сиромашна држава зато што не издвајамо више за просвету. Власт се декларативно залаже за дигитализацију, обавезни предмети за основце су информатика од петог и дигитални свет од првог разреда и поносимо се што смо у томе први, док су наши алати у техничком смислу оскудни, а без алата нема заната.

Новонастала епидемиолошка ситуација само је демаскирала изазове са којима се деценијама уназад носе просветни радници у Србији. Суочени смо са суновратом образовања од увођења првих, „модерних” реформи. Невешто преписивани образовни модели из економско развијених европских земаља нису се примили на образовно осиромашено тле Србије. Земље Европе, а нарочито Скандинавије, улажу у своје образовање, свесне његове важности за друштво у целини. Србија не улаже у свој образовни систем. Школе су недовољно опремљене савременим наставним средствима. Већина нема пристојне тоалете, а о интерактивним таблама, рачунарима и пројекторима да и не говоримо. Семинари које просветни радници неретко и

сами плаћају из сопствених прихода суштински не доприносе бољој стручности, јер на њима слушамо оно што нам је већ познато. Помоћу штапа и канапа са пуно ентузијазма и љубави према свом позиву - то је чаробна формула која доприноси да наши ученици стекну образовање према европским стандардима.

Дигитализација коју спроводи држава пала је на испиту, јер без већег улагања у образовни систем не можемо говорити о дигитализацији и савременој образовној технологији.

Ништа не бисмо без подршке родитеља урадили у настави онлајн. Искуснији наставници помагали су колегама мање вичним настави на даљину. А шта бисмо сви који смо се заразили без лекара који су нас лечили? Могли бисмо да извучемо закључак важан и у годинама које долазе без короне, да једни без других не бисмо издржали - истиче у разговору за „Политику” Јасна Јанковић, председница Уније синдиката просветних радника Србије.

„Чак и ако имате одличан лаптоп у кући и ако имате добру интернет конекцију, али имате двоје школске деце, и сами радите на лаптопу, ви сте такође у проблему. Ми не причамо само о томе да ли имамо опрему, већ колико нам опреме треба и шта нам је све потребно“, истакла је Јанковић.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја хвалило се РТС часовима као фантастичној помоћи наставницима, али већина тих часова, није

значила ни ученицима, ни наставницима, јер је добар део програма који је обухватала већ био одрађен у школама у периоду пре ванредног стања.

Упркос свему, просветни радници су показали да су способни да организују и реализују наставни процес и у овим временима лошим по све нас.

Министарство се није бавило набавком техничких уређаја за реализацију наставе и обезбеђивањем интернета, па су просветни радници били приморани да купују савременије рачунаре и да бољу интернет конекцију обезбеде сопственим новчаним средствима како би могли да реализују веома захтевну наставу на даљину. Са истим проблемом су се суочавале и многе породице ученика, које у свом дому или нису имали техничке уређаје или их нису имали у довољном броју.

„Просветни радници Србије су наставу у пандемијским околностима изнели на својим нејаким плећима. Када кажем нејаким, првенствено мислим сами, без суштинске подршке менаџмента школа који нису били спремни на такав изазов. Највећи проблем представљали су нејасно дефинисани дописи који су стизали из Министарства просвете и који су, уместо да олакшају новонасталу ситуацију, додатно отежавали рад. Смернице које смо добијали мењале су се из дана у дан, а неретко и на дневном нивоу. Упутства су се односила на табеларни приказ оперативних планова, начине праћења напредовања ученика и формативно оцењивање“, наводи Весна Јеротијевић, руководилац Ресора за образовни систем Уније СПРС. ■

ПОЛОВИЧНОСТ ЦЕЛОДНЕВНЕ НАСТАВЕ

Да ли је стално навођење од стране надлежних да деца до 12 године старости захтевају сталну бригу и надзор у школским условима само обмана јавности или ће то коначно постати реалност у српским школама?

Пословица „Започето је пола дела“, народна је изрека која се много пута потврдила, па је на неки начин примењива, како у метафоричном, тако и у буквалном значењу, када је у питању целодневна настава која се односи на рад са ученицима од првог до четвртог разреда, јер осим што је половично сврсисходна, не решава или решава само пола проблема, када је у питању вишак броја учитеља у једној генерацији. Тако је Министарство просвете осмислило и започело половичан пројекат целодневне наставе у млађим разредима основне школе.

Нови/стари систем организације рада у првом циклусу основног образовања предвиђа целодневну наставу, као посебан облик образовно - васпитног рада, уз сагласност Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Овакав вид наставе нема уобичајени распоред смена, пре или после подне, већ ученици у школи бораве сваког радног дана од 7.30 до 16.30 часова. Сваки дан, по цео дан, концепт је наставе која је по њему и добила име, целодневна.

Дневни распоред планиран је тако да се смењују периоди учења и слободних активности. Ученици имају оброке: доручак, ручак и ужину, које обезбеђује школа, а плаћају родитељи. Министарство даје сагласност, што је целокупан удео надлежних у организацији оваквог вида наставе, а није ни део од онога што обезбеђују школа и родитељи. Ученици у целодневној настави све време проводе са истом групом ученика, која према правилнику не може да броји мање од 25 ученика,

али свакао може да има више од тридесеторо заинтересоване деце. Половина од прописаног броја ученика, била би више него оптимална за рад у првом разреду, што у постојећим оквирима итекако отежава образовно - васпитни процес.

Наставу, самосталан рад, израду домаћих задатака и слободне активности организују два учитеља, што је у раду са оволиким бројем ученика обим посла за још два учитеља. Половина од укупног броја ученика који Унија синдиката просветних радника Србије предвиђа правилник у једном одељењу са по два учитеља, омогућила би целисходан рад у целодневној настави.

Школске торбе ученици доносе у школу понедељком, а враћају кући петком, како би родитељи имали било какав увид у рад током седмице, јер

иначе не морају да брину о непријатностима до којих може доћи када њихова деца, немају довољно пажње и надзора. Деца у оваквој групи одрастају у здравом окружењу са својим вршњацима, далеко од улице, али како се целодневна настава организује у првом и другом разреду, док у трећем ученици истог одељења настављају школовање са једним учитељем у сменском раду, бивају препуштена сама себи.

Ко ће сада да води бригу о деци радно ангажованих родитеља, чије је радно време у целисти покривала целодневна настава?

У овом случају небризи су осим ученика препуштени и учитељи који остају без посла или постају технолошки вишкови. Сасвим је јасно да надлежни наводе бригу и надзор над децом млађом од 12 година, само као аргумент када то њима одговара, изговарајући се радно ангажованим родитељима и на бригу школа и учитеља препуштеним ученицима.

Подсећамо да ученици трећег и четвртог разреда имају мање од 12 година или се можда школска година проведена у целодневној настави рачуна као две, због тога што настава траје у обе смене... Кома су онда на милост и немилост препуштени учитељи којима на пола генерације престаје радна ангажованост и чија су они тада брига?

Народна мудрост гласи „Ако не почнеш, нећеш ни завршити“, али када је рад у целодневној настави у питању, нећеш завршити, ни ако почнеш.

Непосредна и целодневна настава су наставне активности које се баве образовањем, а не чувањем деце. Посебно су епидемиолошки ризична одељења у целодневној настави, јер је реч о великом броју ученика које није могуће поделити у две групе. Већ виђено чување деце, опет је актуелно и очигледно је једини разлог због кога ће ученици млађих разреда у наредном периоду долазити у школу. Због оних који не уче на туђим, а ни на својим грешкама, можемо очекивати Пролећни распуст почетком априла (ако не и пре)”, рекла је Весна Јеротијевић, члан Председништва Уније СПРС у свом обраћању за медије. ■

Често од надлежних слушамо о томе да деца узраста до 12 година захтевају константну бригу и надзор, што родитељи, стално запослени не могу да обезбеде, те да су она брига школа и учитеља. На жалост, у том смислу се, осим приче, ништа не предузима. Уместо да се запосле учитељи који ће о деци водити образовно-васпитни надзор и бригу ван часова редовне наставе, да се обезбеде материјално-технички и просторни услови за организацију одељења продуженог боравка у свакој школи, сходно броју заинтересоване деце, остаје се само на речима.

Стиче се утисак да надлежни наводе о надзору и бризи над децом, користе како би остварили другачији утицај или сврху. Између свих фраза провејава утисак да је школа најодговорнија за то што нема ни довољно опреме, ни довољно простора, ни довољно учитеља.

Током протекле године, наши учитељи су били значајно оптерећени. Прихватили су да наставу реализују у две групе у непосредном раду са ученицима у учионици и онлајн наставу која је неопходна ђацима који су због болести или захтева родитеља наставу пратили од куће. У кризним периодима, када је долазило до наглог пораста броја оболелих, због чега је и предметна настава измештена у онлајн окружење, учитељи су били приморани да остану у својим учионицама. Последицу такве одлуке по њихово здравље, изнели су многи од њих. Број учитеља који је оболевао од короне је стално растао, али ни то није било довољно да надлежни промене одлуку, јер је неко морао водити бригу о млађим ученицима. Тако је овај део просветне струке поднео највећи терет образовно - васпитног рада од дана када је у Србији проглашена ванредна ситуација.

„Од министра који је тек дошао у „просветарску фотелју“, не можемо очекивати да познаје сву проблематику у организацији рада у установама образовања и васпитања, али је за похвалу његова усмена иницијатива да школе воде образовно - васпитну бригу и надзор и о ученицима узраста до 12 година. У том смислу упућујемо му подршку, с надом да ће с речи прећи на дела и да ће школе ускоро имати његово одобрење за отварање одељења продуженог боравка, сходно броју заинтересованих ученика узраста до 12 година. Такође очекујемо да се за ове послове запосли још учитеља и да се смањи број ученика у одељењу. Тек онда ћемо поверовати да се држава озбиљно заинтересовала за своје најмлађе и њихово образовање”, поручују из Уније СПРС. ■

НЕ ОДУСТАЈЕМО!

Више од хиљаду просветних радника окупило се 31. августа 2021. године испред Скупштине и Владе Републике Србије тражећи боље услове рада и право на достајенствен живот и зараде. Тим поводом посланицима је предата и потписана петиција за смањење броја ученика у одељењима коју је покренула Унија СПРС.

Председништво Уније синдиката просветних радника Србије и чланови Главног одбора позвали су колеге, чланове синдиката да изађу на улице Београда и искажу јавно своје незадовољство. Под слоганом „Не одустајемо!“ окупило се више стотина колега из различитих крајева Србије, како би надлежнима пренели поруку просветних радника, да неће одустати од захтева за смањење броја ученика у одељењима, од праведних платних разреда, од борбе за достојанствен живот и зараде, од тужби покренутих због небриге државе, од квалитетног образовања за свако наше дете... Протестно окупљање, по симболици, заказано је за 5 до 12, на платоу испред Скупштине Републике Србије.

Протест је отворила Јасна Јанковић, председница Уније синдиката просветних радника Србије.

„Унија СПРС се већ дуго залаже за смањење броја ученика у одељењима. Ако хоћемо Европу не можемо узимати само оно што нам одговара, него треба да кренемо од почетка. А почетак је број ученика у одељењу, па број оних који се деци посвећују, па добри услови рада, па то да локална самоуправа води рачуна о својим школама, па да просветни радник има пристојну плату. Како то једна Норвешка зна да мора да има у одељењу 19 ученика? Како то једна Енглеска, Француска, Немачка знају, а Србија не зна? Ако надлежни на власти сумњају у реч наставника, учитеља, просветних радника, нека се осврну на своје речи и наређења. У ситуацији ковида приморани смо да делимо наше ученике на групе, јер их је у учионицама било превише, зато што их 30 и више седи у 50 квадрата, а свако од њих треба да има 4 квадратна метра. Наше учионице су прављене за око 12 до 13 ученика, а ми их имамо 30 до 33.

Данас је свим посланичким групама у Скупштини Србије, председнику државе и Влади Републике Србије, упућен један исти допис са захтевом да се изврше измене члана 31. Закона о основном

образовању и васпитању који регулише организацију образовно - васпитног рада у ставу 2. он треба да гласи „разред може имати до 24 ученика“. Члан 29. Закона о средњем образовању и васпитању којим је регулисан број ученика у одељењу у ставу 1. треба да гласи „настава се изводи у одељењу до 24 ученика, у групи, односно појединачно у складу са школским програмом“.

Свесни повећаних материјалних издатака које би изазвао већи број одељења, предлажемо смањење броја ученика у одељењу у првом и петом разреду основне и првом разреду средње школе. Такође и у граничним деловима Србије, која остају и без ђака и без становништва.

Сада смо овде да од представника Скупштине Србије тражимо подршку за решење многих проблема просвети, а први је, смањење броја ученика у одељењу! Наша акција почела је давно, али она оперативно траје од 16. јуна ове године, када је почела да се потписује и онлајн петиција. Допис који је данас предат потписује скоро 30 хиљада људи, чланова Уније СПРС”, навела је Јасна Јанковић за говорницом на платоу испред Скупштине Републике Србије.

*У име васпитача,
о предшколском
васпитању и
образовању, првој
карици у систему
образовања, говорила
је Драгана Јелић
струковни васпитач
запослена у ПУ
„Младост“ у Бачкој
Паланци*

Говори Драгана Јелић, струковни васпитач у ПУ „Младост“ Бачка Паланка

Прича о српском образовању у сталном развоју, или боље рећи пропадању, стара је већ деценију. Правимо стратегије без улагања и новца, јачамо неформално образовање наставника о њиховом личном трошку, док нам формално на високошколским установама стагнира у далекој прошлости, реформом називамо стално додавање којекаквих програма, без анализе и структурирања пређашњих... Заборавили су да квалитет крошње од корена зависи. А шта је у корену српскога образовања?

У име васпитача, о предшколском васпитању и образовању, говорила је Драгана Јелић струковни васпитач, председница Уније синдиката у Предшколској установи „Младост“ у Бачкој Паланци.

„У име васпитача питам министра просвете и његове сараднике, да ли је могуће да се у нашем образовању увек иде наопачке - од врха ка доле? Да ли је могуће да се прва карика у систему увек ставља на последње место?

Да ли сте свесни ви господо у Министарству, да за струку васпитача тренутно имамо 9 титула?

Питамо вас и следеће: зашто се васпитачима са завршеним Струковним студијама у трајању од три године, исте не признају и на основу тога им се не повећа коефицијент за обрачун плате? Или се можда чека неко чудо да заживе платни разреди?

Питамо вас и да ли сте свесни да посао васпитача није само чување деце. Да ли сте обишли неку предшколску установу, ушли у неку васпитну групу, видели како изгледа рад са децом у пракси?

Претпостављамо да нисте, јер да јесте, знали бисте да се ради са прекономним бројем деце у групи у најчешће адаптираним ненаменским просторима. Вероватно бисте затекли и неког васпитача са алатом у руци јер мора да поправи намештај, или на мердевинама јер мора да оплемени простор, или како пузи, скаче, носи дете у наручју... А замислите васпитача са навршених 65 година како пузи или стоји на врху мердевина! Могли бисте да размишљате и у правцу бенефиција радног стажа васпитача па и осталих структура у просвети...

Видимо да сте објавили да ће васпитачи имати обуке за инклузију!? Па где сте до сад? Ми смо у тој материји већ 10 година и довијали смо се како смо знали и умели дајући од себе све да се деца којој је потребна помоћ и подршка иста пружи. Чинили смо од немогућег могуће.

Да ли сте упознати да се систем предшколског васпитања и образовања мења уназад пар година, да се уводи програм, тзв. Године узлета? И опет се иде од назад, уместо да се прво припреме услови и реализују обуке, прво се реализују обуке. одмах се креће са новим основама па се тек онда стварају услови... Увек су васпитачи водили рачуна о добробити деце, креирали услове, сарађивали са породицом и делили неизмерну љубав и пажњу деци васпитавајући их и образујући у здраве, разумне, паметне људе и тако ће и наставити.

Дозволите васпитачима, људима из праксе, да вам изнесу своја решења за низ проблема са којима се они у пракси свакодневно суочавају.“

Да је у нашем образовању све наопако, говори и Стратегија образовања за период до 2030. У њој се као стратешко питање наводи неговање српског језика у дијаспори, али се неговању српског језика у земљи Србији не придаје значаја. У многим средње стручним школама на територији Републике Србије ученици имају тек два часа недељно српског језика и књижевности.

На протесту говорио је и Милош Мрдак, наставник српског језика и књижевности из Катића код Ивањице, да нам он из угла струке коју заступа да виђење тренутног стања квалитета образовања и положаја наставника и ученика у њему.

„Давно је била 2015. година. Много тога је тада потписано. А шта сте испунили? Ништа, господо! Мењале су се и околности и услови и закони. А ми и даље ту где јесмо. Знамо и зашто је тако. А тако је, јер људи који су водили наше министарство годинама уназад нису дорасли том послу. Често ни стручни ни упућени, као сада. И оно добрих препорука које добију од међународних институција, а добијају их и посебно од нас, они упропасте. Унесу увек дозу својих креативних идеја (а они су јако креативни) и то упуте школским управама. Ако у ШУ и виде да нешто није у реду, а обично ништа није, урођени страх од надређених спречава их да дају било какву примедбу. За сваки случај додају и нешто своје, запрже и забибере ту клин чорбу и то

пошаљу школама. Наше службе, посебно директори, на то гледају као на Свето писмо. Спроводи, рекли су, наредили хитно... Људи, станите, то не ваља, дајте да размотримо... Не вреди...

Читамо ових дана како је министар изузетно поносан због својих успеха. Један од тих успеха је, замислите, то што школска година почиње часовима који ће трајати 45 минута! Министре, часови су одувек толико трајали. Од тога смо одступили тек са вашим претходником. Ако се то и дешавало раније накратко, опет је то због неког министра, није због нас.

Министар је поносан и тиме што ће школска година почети химном „Боже правде.” Министре, знате ли Ви откад ми ту химну певамо и слушамо у школама?

Предлагасмо ли смањење броја ученика у одељењима што би умногоме решило проблеме у које смо запали? Нисте нас послушали. То је наш следећи захтев од кога нећемо одустати. Јер, ми не одустајемо и не опраштамо! Тражимо да испуњавате оно што сте обећали и потписали. То је ваша дужност и обавеза. Ако не можете, ако вам не дозвољавају, онда идите. Шта радите ту?! Ви оцену и даље добијате од нас. За сада имате чисту јединицу”, поручио је Милош Мрдак са говорнице испред улаза у зграду Владе Републике Србије.

„Ви од нас министре добијате чисту јединицу”, поручио је Милош Мрдак, наставник српског језика и књижевности из Катића код Ивањице испред Владе Републике Србије

Када су просветни радници у проблему, трпе злостављање на свом радном месту, па затраже статус службеног лица, власт се досети да постоји Устав. Али када је та иста Власт у обавези да поступа по том истом Уставу, као на пример да исплаћују додатке на зараде просветним радницима, Устав се преко ноћи мења и допуњује.

Што је брзо, то је и кусо, па се тако та допуна Уредбе о коефицијентима коси са многим другим законима и документима Републике Србије. УСПРС је поднела Уставном суду оцену уставности допуне уредбе. У међувремену, просветни радници ушли су у судске спорове поводом неисплаћиваног рада по ИОП-у и топлог оброка и регреса. На протесту о тужбама које су покренули просветни радници говорио је Звонимир Јовић, потпредседник Уније СПРС. Он је указао на све веће судске трошкове које ће држава морати да исплати на име судских трошкова у споровима чија су решења у корист радника почела да пристижу у све већем броју.

О тужбама које добијају колеге, оштећене на конкурсима за пријем у радни однос на неодређено радно време, говорио је Владимир Ацић, руководилац Ресора за финансије, аналитику и чланство. Поред све значајнијих трошкова који ће бити исплаћени из буџета Републике Србије, на основу добијених судских спорова, он је подсетио и на сва друга дуговања државе према просветним радницима. Упутио је позив надлежнима да се о исплати

заосталих дуговања договоре. Поставио је и питање увођења платних разреде које смо тражили не због нас, него због наше деце. Указао је на то да такав став државе доводи управо до тога да сада нема ко болесне наставнике да замени, јер млади више не желе да се баве професијом наставник, учитељ, васпитач...

Унија синдиката просветних радника Србије покренула је прву тужбу за исплату надокнада учитељима, који су током школске 2020/2021. године радили значајно преко норме. Однос који је држава показала према учитељима, током пандемије, оставља-јући их у непосредном раду, у учионицима, у тренутку када је читав образовни систем измештен у онлајн окружење је сасвим очигледан. Учители овој држави нису потребни. Потребни су им „чувари” деце. Кроз сталне реформе пређоше пут од академије преко виших до високо стучних школа, ал' им знање и образовање доносиоци закона не признају, већ их често називају чуварима деце. О положају учитеља у систему образовања говорила је Весна Јеротијевић, руководилац Ресора за образовни систем.

Иако је епидемиолошка ситуација утицала на то да протест буде ограничен у масовности, окупљени просветни радници пренели су јасну поруку, да од својих захтева НЕ ОДУСТАЈУ! ■

„Поштовани министре Бранко Ружићу, ако сте толико забринуте за епидемиолошку ситуацију у земљи, за живот и безбедност просветних радника и ученика, смањите број ученика у одељењима”, поручили су просветни радници окупљени испред Владе Републике Србије

- увођење праведних платних разреда!

- достојанствен живот и зараде!

- тужбе које су покренуте због небриге државе према запосленима!

- мањи број ученика у одељењу!

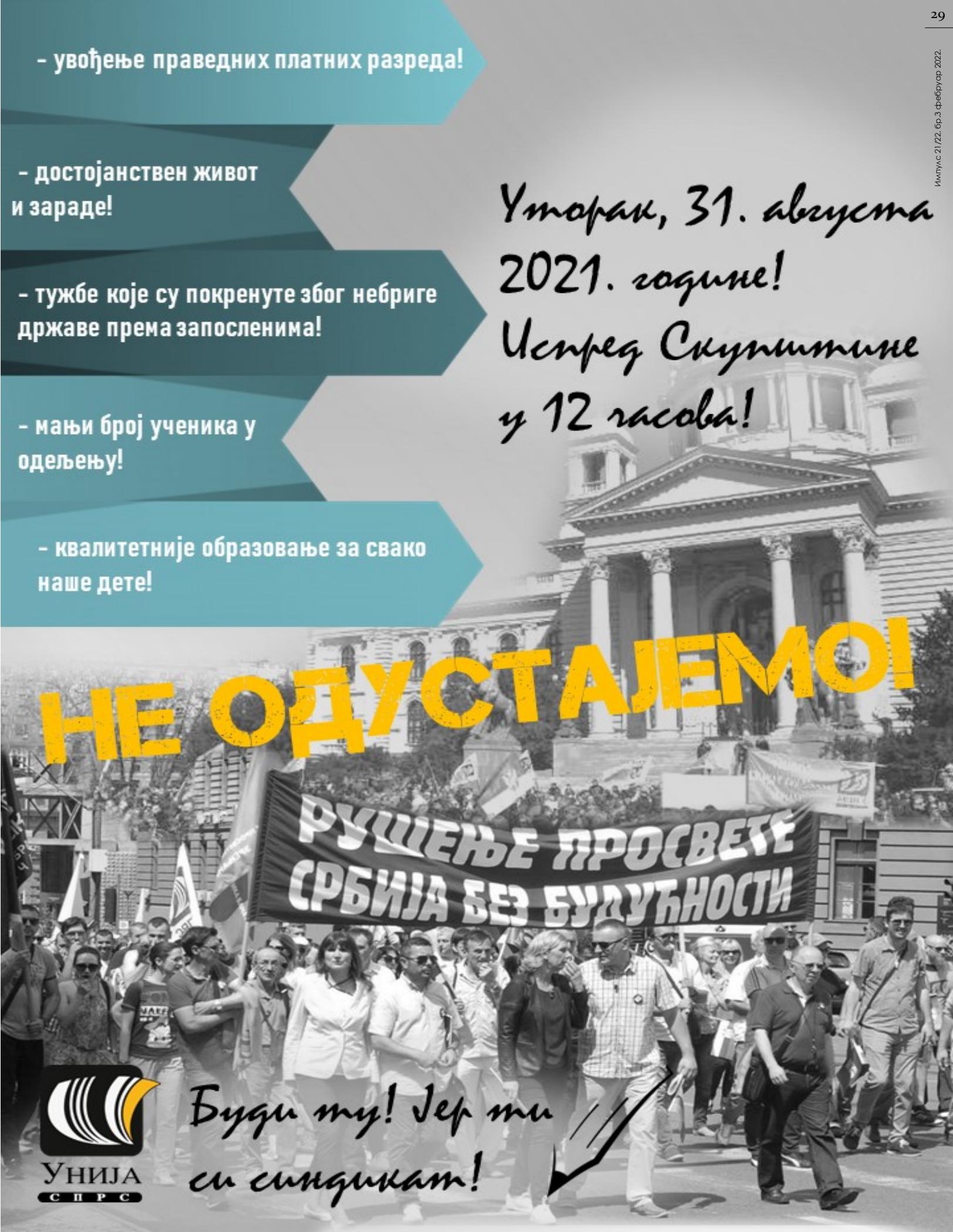
- квалитетније образовање за свако наше дете!

Уторак, 31. августа
2021. године!
Испред Скупштине
у 12 часова!

НЕ ОДУСТАЈЕМО!

РУШЕЊЕ ПРОСВЕТЕ
СРБИЈА БЕЗ БУДУЋНОСТИ

Буди ту! Јер ти
си синдикат!

НЕ ОДУСТАЈЕМО! <

Просветни радници широм Србије на трговима и испред својих Школских управа исказали су незадовољство због односа државе према образовном сектору, тражећи од надлежних да испуне захтеве Уније СПРС.

Почетак школске године, у многим општинама почео је са упаљеним зеленим светлом. И то би било идеално, да нису праћени сталним извештајима и бројкама, који упозоравају на трепћуће наранџасто и скоро паљење црвеног светла. А зашто су просветни радници приморани да о томе размишљају?!

Зато што наше министарство просвете није урадило ништа да обезбеди неометано извођење наставе у непосредном раду са ученицима.

УСПРС се већ дуго залаже за смањење броја ученика у одељењима. Да су послушали просветне раднике, не бисмо пуно размишљали о светлосној сигнализацији, јер би рад у мање бројним одељењима био могућ и са црвеним.

О иницијативи Уније синдиката просветних радника Србије за смањење броја ученика говориле су колеге, чланови и представници локалних одбора Уније СПРС у Крагујевцу, Новом Саду, Краљеву, Крушевцу, Чачку и Нишу.

Председница УСПР Крагујевца Љиљана Милетић, у свом обраћању за медије изнела је став чланова своје синдикалне организације да неће одустати од старих, али и нових захтева - смањење броја ученика у одељењима

Из УСПР Војводине поручили су да неће одустати од судских спорова и тужби за несплаћене накнаде за рад по ИОП-у, топли оброк и регрес, али да су покренути и спорови за накнаду зарада учитељима који су радили „практично у три смене“

На слици Звонимир Јовић (лево) и Јоца Копчић (десно)

Звонимир Јовић, председник Уније синдиката просветних радника Војводине, указао је на чињеницу да европски стандарди одавно прописују мањи број ђака у једном разреду. Осим тога, како је навео, пандемија је управо показала оправданост захтева, јер смо били сведоци поделе ученика на групе што је резултирало одсуством социјализације, проблемима у овладавању наставним садржајем и слабијим постигнућима.

Јовић је скренуо пажњу и на то да су учитељи изопштени када је читав образовни систем прешао на онлајн наставу у време пандемије и да су сходно Правилнику о реализацији наставе, били приморани да часове држе у две смене, па да након времена проведеног у школи, наставе код куће са часовима за децу која су се определила за „онлајн“ програм. „Синдикат је покренуо и спор пред надлежним судом за надокнаду рада учитељима у практично три смене“, истакао је Јовић, председник УСПРВ.

Синдикати неће одустати ни од захтева за одређивањем платних разреда. Потпредсеник УСПР Војводине Јоца Копчић подсетио је да се просветари већ 20 година залажу за плату која ће бити обрачуната у односу 1 : 3, а не 1 : 1,8 како је садашњи обрачун.

„С обзиром на то да се Влада Србије определила за секторско повећање плата, та одлука је довела

ненаставно особље у неповољан положај. Они немају минималац, већ добијају основицу од 21.000 динара, док им Република дотира остатак за важећи минималац, за који се зна да им касније неће ући у обрачун пензије“, појаснио је Копчић и додао да је покренут и спор за исплату топлог obroка и регреса ненаставном особљу.

Из Уније СПР Ниша на одржаном скупу у Нишу, поручили су да не одустају од захтева просветних радника, а пре свега од захтева да се број ученика смањи у одељењима.

Гордана Арсић, портпарол Уније синдиката просветних радника Ниша

Из Синдиката образовања Чачак поручили су да ће Унија остати доследна у својим захтевима и да је „доследност“ још једна лекција коју желе да пренесу својим ученицима... Сваки човек треба да се бори за своја права, али и правду у складу са законима државе и да од тога не одустаје

На слици Владимир Ацић (десно) и Весна Јеротијевић (лево)

Члан Председништва Уније СПРС, који већински окупља просветне раднике у Чачку, Весна Јеротијевић на конференцији за новинаре рекла је да протест носи назив „Не одсутајемо“ што значи да Унија не одустаје од иницијативе за смањене броја ученика у одељењу. Она је додала да Унија неће одустати ни од увођења праведних платних разреда и од борбе за достојанствен живот и зараде, као и од квалитетнијег образовања. Према њеним речима, неће се одустати ни од тужби због небриге државе према запосленима.

Председник Синдиката образовања Чачак и члан Председништва Уније СПРС Владимир Ацић рекао је да Унија не одустаје, јер као просветни радници и немају право да одустану зато што ученике уче да буду доследни.

„Влада Србије није доследна, јер не испуњава оно што је потписала 2015. године. Једна од ставки тог Споразума који су потписали је и увођење платних разреда до 1. јанара 2016. године, а ми смо сада на прагу 2022. године“, рекао је Владимир Ацић и додао да је Влада у међувремену сваке године доносила секторска повећања која су, по његовој оцени „довела до дубиозе у просвети“.

„Знамо да се преговара о минималној цени рада и да је Влада предложила да она буде повећана на 35.012 динара. То јесте лепо, али зарада помоћног особља у школи се дотира до минималне цене рада“, рекао је Ацић на одржаном скупу у Чачку.

Ацић је додао да се Унија залаже да однос плата у просвети буде један према три и поручио надлежнима да, ако је минимална плата 35.012 динара, онда основица професора у школи треба да буде 105.000 динара.

Из ове синдикалне организације поручили су да ако министар и држава уистину брину за здравље и животе ученика и наставника, треба да смање број ученика у одељењима. На такав начин настава би била квалитетнија, а и могућа у периоду неповољније епидемиолошке ситуације.

Министру Бранку Ружићу поручили су и да ако већ хоће дигитализацију, увођење иновација, савремену образовну методологију, али и инклузију... да мора смањити број ученика у одељењима, али и почети са значајним материјалним улагањима у образовни сектор, кога прво чине људе, а тек онда „машине“.

На одржаној конференцији у Краљеву, Гордан Марковић, председник Синдиката образовања Краљево, истакао је да мањи број ученика у одељењима значи квалитетније образовање, јер је пре свега наставник у већој могућности да се сваком ученику посвети појединачно. Као добар показатељ утицаја броја ученика у одељењу на квалитет образовања навео је специјализована одељења у којима се настава одвија са 20 до 24 ученика. Он је подсетио и на Стратегију за период до 2020. у којој је један став упућивао на то да се број ученика смањи на до 24 ученика у одељењу.

Измену Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, чланови Синдиката образовања Краљево оцењују као признање Министарства просвете, да су наставници у праву.

Гордан Марковић, председник Синдиката образовања Краљево

Добривоје Марјановић, председник Градског одбора УСПРС у Крушевцу, истакао је важност иницијативе коју су као синдикат просветних радника покренули за смањење броја ученика у одељењима.

„Због квалитета образовања не одустајемо од наших принципа о којима смо говорили претходних година, а првенствено да број ученика у одељењу смањимо на 24. Не одустајемо ни од стандарда просветних радника и од тога да се школе опреме. Ту смо да будемо сарадници, да укажемо на проблеме у образовању и да заједнички са родитељима и децом водимо образовање ка неком бољем нивоу“, рекао је

Добривоје Марјановић, члан Председништва Уније СПРС на одржаном скупу у Крушевцу. Он је исказао и незадовољство новим јединственим информационом системом просвете, истичући да је „Доситиј“ био далеко бољи и функционалнији, па да такву базу података није требало ни мењати.

„Указали смо на то да информациони систем треба да буде готов почетком јуна, а тек јуче је прорудио са многим аномалијама, али нећемо одустати од тога да добијемо транспарентне податке, јер само тако можемо да укажемо јавности шта се у Србији и просвети ради“, рекао је Марјановић. ■

Добривоје Марјановић, члан Председништва Уније СПРС поручио је на одржаном скупу у Крушевцу, да они неће одустати од захтева за смањење броја ученика у одељењима, али и права на достојанствен живот запослених у школама и предшколским установама

ДАНИ УНИЈЕ

– КЛАДОВО, 2021.

„Дани Уније“ је спортско - едукативна манифестација која се одржава једном годишње и окупља велики број чланова Уније синдиката просветних радника Србије. Дружење, спорт, уметност, размена професионалних искустава и знања, трибине, књижевне вечери, едукација, синдикализам...

„Дани Уније“ су се одржавали у периоду од 30. септембра до 3. октобра 2021. године у Кладову у хотелу „Ђердап“. Учесће у манифестацији је узело 157 чланова Уније СПРС из свих крајева Србије. Током боравка у Кладову, за учеснике је организовано такмичење у неколико спортских и образовно - културних дисциплина.

Екипе су се пријављивале за надметање у кошарци, одбојци, фудбалу, пливању, риболову, бадминтону, надвлачењу конопца, песничењу, појединачном и екипном пикаду, стоном тенису и шаху.

Такмичење у реторичким вештинама „Песничење“, иако најмлађа дисциплина изазвала је и ове године посебно интересовање. Жиријем је председавао наш познати књижевник, новинар и публициста Небојша Вуковић, а прве три награде отишле су у Алексинац, Краљево и Чачак.

Ликовној колонији у оквиру „Дана Уније“ се одазвало неколико колега, који су својим умећима, показали и те склоности просветних радника, спремних и способних да својим делом утичу и на културолошки развој и образовање младих.

На основу екипних и појединачних такмичења, сумирани су резултати и победницима уручене медаље и пехари на завршној вечери. Прво место на овогодишњим „Данима Уније“ освојила је екипа из УСШ Београда, друго место екипа из Крагујевца, док је треће место припало екипи из Краљева. За њима следе: Крушевац, Ковин, Бачка Паланка, Ниш, Зрењанин, Сремска Митровица, Вршац и Тутин.

Унија СПРС је на овогодишњим „Данима Уније“ угостила председника синдиката просветних радника из Палестине Саеда Ерзиката и представнике за међународну сарадњу Анана Дана и Фераса Нјома. Они су током „Дана Уније“ били смештени у хотелу „Ђердап“ заједно са другим учесницима, тако да су колеге биле у прилици да са њима разговарају о положају просветних радника у њиховој земљи, платама, организацији наставе током периода пандемије и другом.

Њихову посету нашој синдикалној организацији, поздравила је и Амбасада Палестине у Србији, чији је амбасадор Мохамед Набхан у личној пратњи посетио Кладово 1. октобра и присуствовао потписивању Протокола о удруживању и међународној сарадњи наше две синдикалне организације. Он је указао на обострани значај потписивања таквог договора и међусобне сарадње синдиката просветних радника Србије и Палестине, истичући наду да ће се она у наредном периоду значајније развијати и јачати. Тим поводом упутио је позив Унији синдиката просветних радника Србије да посете Палестину.

Како је Неготин, град на Дунаву, познат по речној риби и рибљим специјалитетима, хотел „Ђердап“ је претпоследњег дана упутио предлог просветним радницима да се опробају у припремању рибље чорбе. Учесће у екипном такмичењу у припремању чорбе, узели су сви одбори, али и председница Уније синдиката просветних радника Србије Јасна Јанковић са својом сарадницом Весном Јеротијевић.

„Дани Уније“ званично су завршени у недељу, 3. октобра 2021. године.

Током боравка у Кладову и хотелу „Ђердап“ организатори скупа и домаћини значајно су водили рачуна о обезбеђивању и поштовању епидемиолошких мера, иако званично на снази нису биле мере забране окупљања већег броја људи.

С надом да ће епидемиолошка ситуација дозвољавати, одржавање следећих „Дана Уније“ планирано је за септембар 2022. године у Кладову. ■

ДАН ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА

Представници Уније синдиката просветних радника Србије, у сусрет Дану просветних радника, окупили су се 4. новембра 2021. године испред зграде Владе Републике Србије, како би још једном указали на вишегодишњу борбу за праведне платне разреде

Значај обележавања посебног датума у години као Дана просветних радника препознат је од стране УНЕСКА 1994. године. Од тада он се обележава у преко 100 земаља. Датум када се тај дан обележава у свакој земљи везан је за битан моменат који је од значаја за националну просвету те земље. Отуда је у Србији, као Дан просветних радника прихваћен 8. новембар, датум рођења Вука Караџића.

А шта рећи у овом тренутку све очигледније колонизације српског језика и писма, када нам од Вука остадоше само „лепа слова и азбука“, као историја, уместо националне вредности и идентитета којим смо се у свету поносили.

„Не узимајте туђу реч у своја уста. Узмеш ли туђу реч, знај да је ниси освојио, него си себе потуђио“, написано је у Завештању о језику Стефана Немање.

Мониторинг, едукација, адаптација, евалуација, репетиција, аутентификација, модерација, препарација, интродукција... су тек неке од речи које су уведене као неписани стандард у српску просвету и обраћање.

Затрпавање српске просвете туђицама, иако за њих постоје речи и у српском речнику, је тек једно од зала са којим се сусреће српско образовање.

Наставак приче би били исходи, стандарди, пројектна настава, целоживотно учење, компетенције, међупредметне компетенције, дигиталне, медијске писмености, финансијске писмености... Наш образовни систем је толико постао оптерећен, да се више не зна ни куда идемо, ни чему тежимо. Некада смо у основи имали примарне до терцијалних писмености, а сада се из тога извлаче посебни

сегменти српског образовања кроз увођење нових наставних предмета и посебних захтева унутар њих, чисто да збуне носиоце образовања или можда да створе привид да они нешто раде у погледу унапређивања и развоја процеса наставе и учења.

Председништво Уније СПРС упутило је захтев ресорном министарству за увећање зарада од 20% због даљег одлагања праведних платних разреда и да исти проценат повећања следи и у наредне две године.

Поред тога тражи се и исплата заосталих седам Светосавских награда, што је потписано у Споразуму из 2015. и једнократна помоћ у износу од 20.000 динара за запослене у образовању.

„Унија је спремна за договор, али ако не буде договора поново ћемо изаћи на улицу“, рекао је Владимир Аџић на конференцији за медије.

„Године 2015. Александар Вучић је упутио писану захвалност просветним радницима, где је као свој први задатак навео „враћање достојанства“ сваком учитељу, наставнику, професору. Прво је срамно што сте нам га узели, јер држава која узме достојанство просвети узима и будућност свом народу и држави. Не треба бити много мудар, да човек схвати значај знања и образовања, па да образовни систем кога у првом реду чине просветни радници и ученици с посебном пажњом обезбеђује“, поручили су из Уније СПРС.

Однос који ова држава има према просветним радницима и уопштено образовном систему,

преноси се на однос будућних нараштаја према вредностима знања и образовања, али доводи и до бројних других проблема на које се надлежни не обазире, бар до оног момента када они постану тешко премостиви. Један од актуелних проблема у српским школама је налажење професионалне замена за наставни кадар који је оболео од ковида 19 или се налази у изолацији, јер се млади све слабије одлучују за професију наставник.

Према усвојеном буџету Републике Србије за 2022. годину, поново су значајно смањена улагања у здравство и просвету. Скинуте су целе 22 милијарде динара! Чиме се ово може оправдати, осим небригом државе?!

Оба поменута система су у отежаним условима рада већ две године, а чека их повећања зарада од 7% (просвета) или 8% (здравство). У исто време минималац се повећава 9%. Оваквим потезом држава показује колико јој је стало до, како наводе „најважнијих стубова друштва“.

Просветним радницима, члановима Уније СПРС се често пребацује како стално кукају за новац и траже увећања зараде. Истина је заправо да Унија СПРС тражи увођење праведних платних разреда кроз које би дошло до изједначавања зарада према врсти и

степену стручне спреме. Иако је Споразумом из 2015. предвиђено да платни разреди буду уведени почетком 2016. ми на њих још увек чекамо. У међувремену, зараде запослених у образовном сектору се све више смањују. Повремено се у медијима чује да су просветни радници добили увећање зарада од 6%, 8%... А о каквом се повећању зараде заправо ради можда најбоље говори однос зарада у државном сектору. Уместо односа 1:3, зараде у образовном сектору у којему је преко 80% запослених високообразовано, био је 1:2,02, а са прошлогодишњим увећањем зараде пали смо на однос 1:1,92...

У сусрет Дану просветних радника, позивамо све колеге, све чланове Уније синдиката просветних радника Србије, да истрају у својој борби за враћање достојанства српском образовању и просвети. Просветни радници су они на чијем раду и залагањима свакодневно ничу нови људи, будући лекари, инжењери, архитекте, лидери у ИТ сектору, тенисери, одбојкаши и многи други млади људи на које с поносом можемо да гледамо ми који смо их образовали и цело друштво и нација коју кроз свој живот ти млади људи представљају.

Драге колеге, чланови Уније синдиката просветних радника, срећан вам Дан просветних радника! ■

КОНКУРСИ у образовном сектору

Од 2015. године, захваљујући председницима основних, општинских, градских организација и представницима УСПРС при радним подгрупама за праћење ангажовања при школским управама, преузето је преко 28 000 запослених и примљено у радни однос на неодређено радно време 13 000 колега

На основу иницијативе Уније синдиката просветних радника Србије формиране су радне групе за праћење ангажовања запослених у установама образовања и васпитања и њихов рад је препознат у законској регулативи. Од 2015. године до данас извршено је 29 086 преузимања наших колега, који су постали технолошки вишак или су били радно ангажовани са непуном радном нормом. Ове школске године је до децембра 2021. године извршено 3 463 преузимања.

Радна група за праћење ангажовања при МПНТР решила је и већину спорних случајева, који нису били решени на локалу. У случајевима кршења законитости поступака преузимања обавештаване су и надлежне инспекције.

Адекватним радом свих актера на терену омогућено је до сада да се изврше огромне уштеде у буџету, али да се истовремено и путем конкурса прими, кроз пет фаза запошљавања, 14 323 нових колега.

У претходном периоду реализовано је четири, а одобрена је и пета фаза запошљавања, која још није завршена.

Расписивањем и пријемом у радни однос из пете фазе запошљавања за радна места упражњена до 31. децембра 2018. године за 50% и више норме, неће бити завршен процес пријема у радни однос. Лица која по конкурсима буду примљена у радни однос на неодређено време са непуном радном нормом, стичу право да аплицирају на упражњена радна места и то ће бити актуелно у наредних неколико месеци.

„Реално сагледавајући стање у систему, Унија синдиката просветних радника Србије је става да би се могло кренути са прикупљањем података за радна места која су била упражњена до 31. децембра 2019. године са 100 % радног времена. Уколико се процени да се пријемом нових радника неће угрозити технолошки вишкови, радне подгрупе при школским управама би давале сагласност за поменуте конкурсе, по већ устаљеној процедури.

Сматрамо да би било неопходно да се прикупе подаци и за радна места упражњена пре овог датума, а која због техничких пропуста нису евидентирана и нису одобрени конкурси.

За радна места упражњена до 31. децембра 2019. године са 50 % радног времена сматрамо да је могуће расписивати конкурсе тек након окончања поступка прерасподеле технолошког вишка на почетка школске 2022/23. године.

Инсистирамо да се одмах нађе решење и за колеге које раде у више школа и никако да додаје до фамозних 50 %. Доћи ћемо у ситуацију да ће они остати без посла због права које остварују колеге које су се много касније запослиле кроз поменуте фазе запошљавања, а на основу преузимања.

Користим прилику да се захвалим свим члановима Уније СПРС, а нарочито нашим представницима у радним подгрупама при Школским управама. Само захваљујући њиховом значајном и преданом раду остварили смо све ове резултате“, навео је Добривоје Марјановић, члан Председништва Уније СПРС у свом обраћању за медије. ■

КО НАМ КРОЈИ ЗАКОНЕ?

Крајем децембра, у просветним круговима водила се полемика о три предлога закона који су ушли у скупштинску процедуру, а којима се мењају одредбе Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о основном образовању и васпитању и Закона о средњем образовању и васпитању. Најављено је да се закони мењају због питања која се односе на државну матуру, чије је увођење померено за 2024. годину.

Неочекивано је то, да се Предлогом закона о изменама и допунама редефинише Центар за испите(матурске), чији начин одржавања и администрација прописује министар. Још једна новина је и могућност оснивања образовно - научног центра, чији је оснивач Влада Републике Србије, а све са

Унија синдиката просветних радника Србије, средином септембра добила је Нацрт Закона о основама система образовања и васпитања, како би синдикат који окупља близу 30 000 људи запослених у систему образовања и васпитања био упознат са предлогом измена и допуна. Без најаве ЗОСОВ је почетком децембра ушао у Скупштинску процедуру, а верзија која је дата на усвајање лишена је многих чланова који су били у корист и на добробит образовања у Србији. Очито је министар просвете одлучио да законе везане за просвету, кроји без те исте просвете, иако је по струци тек „политиколог“.

циљем „подизања квалитета образовних, научних, истраживачких, спортских, омладинских и туристичких програма“. Као да немамо ни у шта друго да улажемо новац до Државне матуре!?

Све смо школе средили, опремили, саградили... све вртиће оспособили, па нам је сада циљ оно што ће

се (крајње неизвесно) дешавати кроз три године. За спровођење закона и проширење капацитета Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Центра за испите, обезбедиће се средства у износу од 109.605.000 динара у 2022. и 338.959.000 динара у 2023. години. За изградњу Образовно-научних центара у Белој Цркви, Книћу и Врању, Законом о буџету издвојено је 122.179.000 динара. Рекло би се, има се, може се, али да ли је баш тако!

Наиме, док на једној страни расипа, закон је пронашао „одличну“ уштеду, комбиновани модел наставе од петог до осмог разреда!?! Обрађивач предлога закона, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, није нас удостојило чак ни одговарајућег образложења зашто или још важније, како методички оправдати комбинацију разреда у предметној настави. Где су видели ово, сем у жељи да затворе финансијску рупу коју сами и праве?

„И да апсурд буде већи, на крају предлога стоји Изјава о усклађености прописа са Европском унијом! Па зашто, побогу, не ускладисте број ученика у одељењу са Европом? И како се то нешто усклађује, а нешто не?!

Видели смо ово много пута до сада, поготово пред изборе, власти су уста пуна образовања и квалитета наставе, а у реалности и ученици и наставници и родитељи имају све веће проблеме и давања за тзв. бесплатно школовање, уз све оптерећеније планове и програме и апсолутну небригу за нашу децу“, навела је Јасна Јанковић, председница Уније СПРС, у свом саопштењу за јавност.

Све у свему проблема у српској просвети је много, а нови законе нам не нуде решење за већину њих. ■

ДЕВАЛВАЦИЈА ПРОСВЕТЕ

„И када потчиниш и понизиш једнога професора, који својим радом и знањем обезбеђује развој једног друштва у сваком смислу, од културног до високо научног, не преостаје ти ништа друго до да затвориш врата нације, јер светло је већ угашено...”

Живимо и радимо у систему који је понизио просветне раднике и у коме више нико не жели да ради у просвети.

Понижени смо јер су наше зараде испод просека у Републици Србији;

понижене су све наше колеге које раде са непуним нормом;

понижени су сви који раде на одређено време;

понижени смо и када је немогуће обезбедити нам замену и када нема ко да због болести колеге замени час;

понижени смо и због тога што просветна занимања више нису пожељна... Од овога понижења не постоји веће.

Млади, не желе да буду професори, наставници, учитељи... јер нема краја понижењима...

Одговорни за образовни систем у Републици Србији сматрају да ће преписане реформе, претрпани курикулум, роботизовани наставници, инклузија, екстерна евалуација и дигитализација допринети угледу и просперитету образовања, заборављајући да један фактор надмашује све остале, а то је свакодневни допринос изванредних наставника.

Славећи успехе својих образовних система, Скандинавске земље, признају вредност својих наставника и безусловно верују њиховој стручности и просуђивању по питањима која се односе на васпитање и образовање. Њихови васпитно - образовни системи знатно се разликују од образовања у Србији. Примера ради, не постоји строги школски надзор и не спроводе се спољна стандар-

дизована тестирања ученика, како би се јавност информисала о успешности школе или ефикасности наставника. Наставници имају професионалну аутономију у стварању планова рада и курикулума своје школе.

Овде се струка не пита или се пита, али нека друга. Стратегија нашег образовног система не базира се на признавању вредности својих наставника и њихове стручности, када су у питању стратешка питања. Успешност рада школа и наставника мере се спољним стандардизованим тестовима, а професионална аутономија када су у питању наставни планови и програми готово да не постоји.

Министарство је поделило популацију на општу и школску, када се разматрају епидемијске мере, тако да и поред великог броја заражених наставника и ученика, тврде да не постоји параметар из опште популације који би утицао на школску. Министре, школска популација представља део опште популације. Школска популација, директан је носилац просперитета образовног система. Само онда, када се рад наставника буде темељио на угледу професије и поштовању у друштву, млади људи би могли да сматрају подучавање својим животним позивом. То је једини начин привлачења младих, амбициозних и надарених људи у наставничко звање.

Образовна политика на којој се темељи наше школство усмерена је ка нарушавању и даљој деградацији вредности знања и образовања и оних способних да их обезбеђују. И све док држава не промени свој однос и актуелну политику, наши млади ће се тешко одлучивати за бављење професијом наставника. ■

МЕЂУНАРОДНА

САРАДЊА

Унија СПРС је током 2021. потписала Протокол о међународној сарадњи са два синдиката просветних радника, из Турске и Палестине. Значај сарадње се огледа у размени искустава и међусобном помагању у погледу заштите и остваривања права запослених у установама образовања и васпитања, али и унапређивање и развијање законских основа којима се иста обезбеђују.

Eğitim Bir Sen је највећа синдикална организација у Турској. Броји близу пола милиона запослених, око 55% од укупног броја просветних радника. Своју међународну сарадњу синдикат Eğitim Bir Sen остварује са синдикалним организацијама из великог броја земаља, са три континента.

У протеклој години у организацији Eğitim Bir Sen одржане су две велике међународне онлајн конференције, на којима су учествовали и представници Уније СПРС. Последња конференција, одржана је у периоду од 25. до 27. маја 2021. године, на којој је говорила и Јасна Јанковић, председница Уније СПРС, а која је окупила представнике из 41 земље, у основи била је посвећена тренутној епидемиолошкој ситуацији у свету и како се она одражава на квалитет образовања, али и квалитет живота и рада просветних радника.

С тежњом да се та сарадња развија и даље, делегација поменутог синдиката допутовала је у Србију, како би са председницом УСПРС Јасном Јанковић и члановима Председништва разговарали о даљим могућим корацима и заједничким активностима и деловањима у погледу заштите и обезбеђивања права просветних радника на међународном нивоу.

У Србији су боравили у периоду од 25. до 27. јуна 2021. године. Током свог боравка посетили су Крушевац, Нови Пазар и Тутин, где су их дочекали и угостили представници Уније СПРС, у Тутину и Новом Пазару Имер Адемовић, а у Крушевцу Добривоје Марјановић.

Председник „General Union of Palestinian Teachers“ Saed Erziqat и његови помоћници у сектору за међународну сарадњу и односе Anan Dana и Feras Njoom посетили су нашу земљу на позив председнице Јасне Јанковић, у периоду одржавања „Дана Уније“.

Током три дана боравка у Кладову, били смо у прилици да кроз директан разговор са њима упознамо функционисање синдикалне организације и видова синдикалне борбе за остваривање права просветних радника у њиховој земљи.

Оно што је евидентно и по чему се као земља посебно издвајају је поштовање и уважавање које као просветни радници имају у својој земљи, што значајно олакшава и поштовање њихове речи и захтева. Томе у прилог говори и једнодневна посета амбасадора Палестине у Србији Mohammed Nabhan „Данима Уније“ у Кладову, како би својим присуством дао подршку потписивању споразума између Уније СПРС и „General Union of Palestinian Teachers“. У свом говору истакао је значај повезивања синдикалних организација просветних радника из различитих земаља, због размене искустава и унапређивања и развоја образовног система. Он је у образлагању своје подршке, навео да су деца будућност сваке земље, да ће нас она као економисти, лекари, политиколози... једнога дана заменити, па да је из тог разлога улагање у просвету и поштовање образовања од посебног значаја за свако друштво и државу. Упутио је велику захвалност Унији СПРС на позиву и пријему просветних радника из његове земље са надом да ће та сарадња трајати и позвао представнике Уније СПРС да посете његову земљу како би се успостављена међународна сарадња даље развијала и јачала. ■

ПРОМОЦИЈА НОВИХ ИЗДАЊА УСПРС

*Током 2021. године Унија СПРС штампала је и објавила два нова издања:
„Маркова авет“, Дијега Фузара и „Реформа гимназија или Болећива празнина“*

Унија СПРС припремила је и штампала још два издања, тако да сада библиотека синдиката броји 17 књига вредних аутора од значаја како за „живот“ српског образовања у сталном развоју, тако и за запослене у систему тог образовања у смислу синдикалне борбе и остваривања својих права.

Прва књига „Маркова авет“ аутора Дијега Фузара, је превод истоименог дела. Сагледавајући значај поменутог дела, УСПРС је прибавила сагласност аутора и омогућила превод и штампање књиге, како би је учинила доступном наставницима у Србији и другим запосленим у систему образовања и васпитања, с тежњом преношења и утврђивања мисли о значају и потреби борбе зарад остваривања личног интегритета запосленог као друштвеног бића у свету глобализације и економије друштва, које иако напредно и скривено иза 4. технолошке револуције, није се значајно удаљило од капиталистичког утемељења. Промоција књиге одржана је у Чачку у „Дому културе“ 26. марта 2021. године.

Сам назив, друге књиге „Реформа гимназија или Болећива празнина“, изродио се у оквирима закључка Научног скупа „Разоткривање реформи гимназија“ у организацији Синдиката образовања Чачак и Синдиката чачанске Гимназије, 7. марта 2019. године, где су говорили родитељи, наставници, педагози, доктори наука који су у свом раду посвећени образовању, представници Националног просветног савета, као и директори основних и средњих школа. Оксиморон „болећива празнина“ извучен је из контекста константних реформи српског образовања, осликавајући парадоксалност сталних иновација наспрам немогућности да се кроз њих остваре основни циљеви образовања и васпитања. При томе се, као примаран, издваја знање које ученицима по завршетку школовања омогућава активно деловање у друштвеним процесима

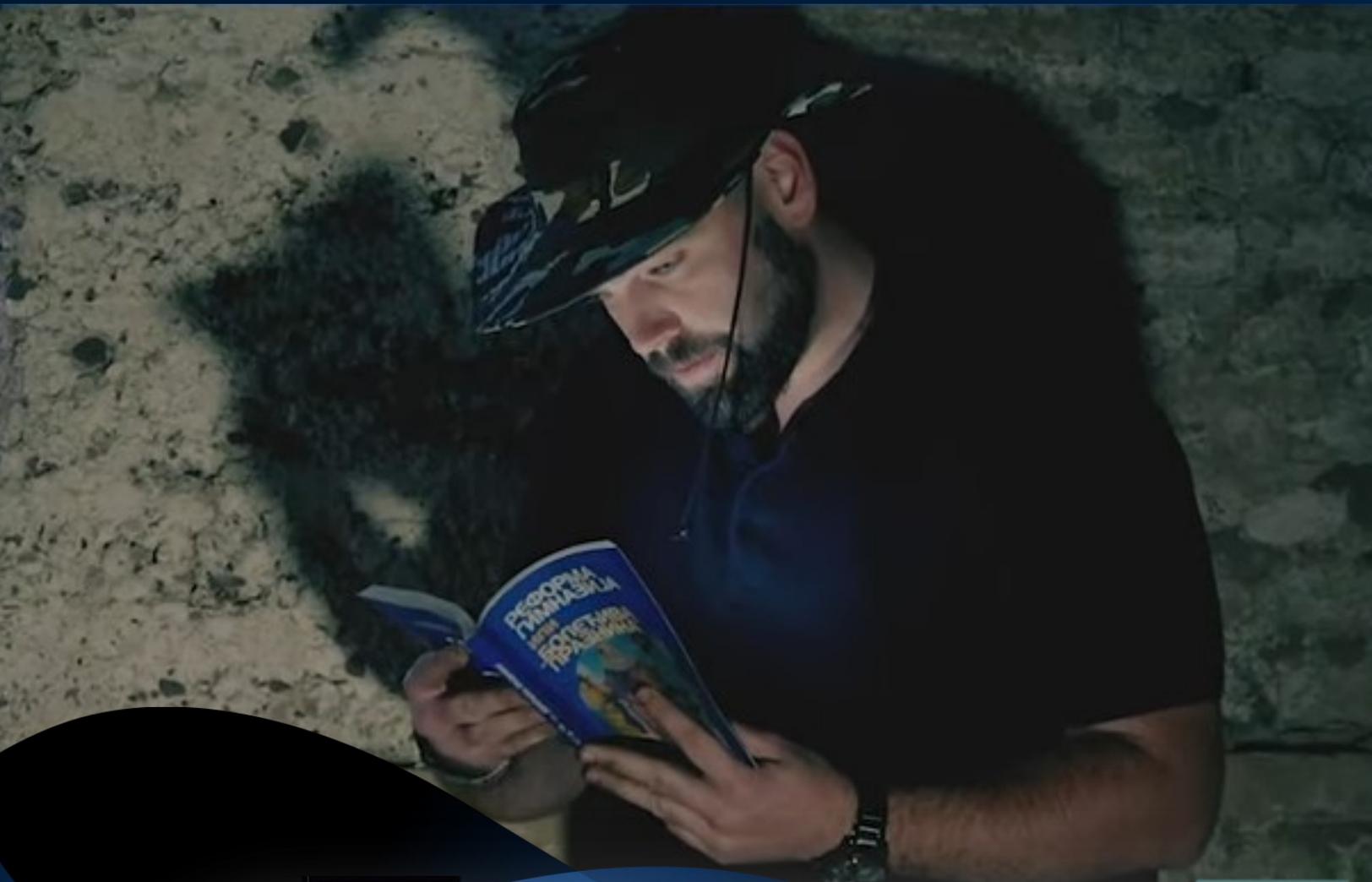
Промоција књиге „Реформа гимназија или Болећива празнина“ одржана је у Београду у „Прес центру“ 30. октобра 2021. године. ■

ИЗДАВАШТВО УНИЈЕ СРС

УНИЈА
СРС

НЕ ОДУСТАЈЕМО

УНИЈА
СРПС

Буди ту! Јер ти си синдикат!

ЈАНУАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 31	25	26	27	28	29	30

ФЕБРУАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

МАРТ

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

АПРИЛ

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

МАЈ

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23 30	24 31	25	26	27	28	29

ЈУН

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЈУЛ

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АВГУСТ

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

СЕПТЕМБАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ОКТОБАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 31	25	26	27	28	29	30

НОВЕМБАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ДЕЦЕМБАР

ПОН	УТО	СРЕ	ЧЕТ	ПЕТ	СУБ	НЕД
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	